Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • 14 март 1974 йил, пайшанба • № 61 (15.841). • Баҳоси 2 тийин.

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ ОЛМАОТАГА ЖЎНАБ КЕТДИ

АДЛЕР, 13 март. (ТАСС). КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев бугун Олмаотага жўнаб кетди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, Грузия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. А. Шеварднадзе, Грузия ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Г. С. Дзоценидзе, Грузия ССР Министрлар Советининг Раиси Г. Д. Жавахишвили, Совет Иттифоқининг Франциядаги элчиси С. В. Червоненко, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчилари А. М. Александров ва А. И. Блатов, КПСС Краснодар ўлка комитетининг биринчи секретари С. Ф. Медунов, Краснодар ўлка ижроия комитетининг раиси Г. П. Разумовский ва бошқа расмий кишилар аэродромда ўртоқ Л. И. Брежневни кузатиб қолдилар.

Кузатиб қолувчилар орасида Франциянинг Совет Иттифоқидаги элчиси Жак Вимон ҳам бор эди.

СОВЕТ-ФРАНЦИЯ ҲАМКОРЛИГИ ЙЎЛИДА

Суратда: суҳбат пайти. ТАСС махсус мухбирлари В. Мусаэльян ва И. Чохонолидзе телефотоси.

ФРАНЦИЯ ПРЕЗИДЕНТИ ШАРАФИГА ЗИЁФАТ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев 13 мартда Франция Республикасининг Президенти Ж. Помпиду шарафига зиёфат берди. Зиёфатда Совет—Франция музокараларининг қатнашчилари, шунингдек Грузия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. А. Шеварднадзе, Грузия ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Г. С. Дзоценидзе, республика Министрлар Советининг Раиси Г. Д. Жавахишвили ҳозир бўлдилар.

Л. И. Брежнев билан Ж. Помпиду нутқ сўзладилар.

Зиёфат самимий, дўстона вазиятда ўтди. (ТАСС).

А. А. ГРОМИКО М. ЖОБЕР БИЛАН УЧРАШДИ

ПИЦУНДА, 13 март. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико бугун Франция ташқи ишлар министри М. Жобер билан учрашди.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси Л. И. Брежнев билан Франция Президенти Ж. Помпиду ўртасида бу ерда бўлаётган суҳбатлар доирасида А. А. Громико билан М. Жобер халқаро аҳамиятга эга бўлган актуал масалаларни муҳокама қилдилар. Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишланган кенгашнинг бориши, Яқин Шарқдаги вазият ва Исроил қўшинларини у оккупация қилиб турган барча араб территорияларидан олиб чиқиб кетиш тўғрисида БМТ қарорларининг бажарилишига доир масалалар шулар жумласидандир. Ҳар икки томонни қизиқтирувчи бошқа масалалар, жумладан Совет—Франция ҳамкорлигини янада ривожлантиришнинг баъзи жиҳатлари ва истиқболлари тўғрисидаги масалалар ҳам қараб чиқилди.

Суҳбат дўстона, амалий вазиятда ўтди.

ФРАНЦИЯ ПРЕЗИДЕНТИ Ж. ПОМПИДУ ЖЎНАБ КЕТДИ

АДЛЕР, 13 март. (ТАСС). Франция Республикасининг Президенти Жорж Помпиду бугун Парижга жўнаб кетди. У Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси Л. И. Брежнев билан учрашиш ва суҳбатлашиш учун бу ерга келган эди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, Грузия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. А. Шеварднадзе, Грузия ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Г. С. Дзоценидзе, Грузия ССР Министрлар Советининг Раиси Г. Д. Жавахишвили, Совет Иттифоқининг Франциядаги элчиси С. В. Червоненко, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчилари А. М. Александров ва А. И. Блатов, КПСС Краснодар ўлка комитетининг биринчи секретари С. Ф. Медунов, Краснодар ўлка ижроия комитетининг раиси Г. П. Разумовский, СССР Ташқи ишлар министрлиги коллегиясининг аъзоси Ю. В. Дубинин, СССР Ташқи ишлар министрлиги протокол бўлимининг мудири Д. С. Никифоров ва бошқа расмий кишилар Франция Президентини аэродромда кузатиб қолдилар.

Кузатиб қолувчилар орасида Франциянинг Совет Иттифоқидаги элчиси Жак Вимон, шунингдек бу ерда бўлган бир қанча чет эл матбуотининг вакиллари бор эди.

Ташқи ишлар министри Мишель Жобер, республика Президенти маҳкамасининг бош секретари Эдуард Балладюр, ташқи ишлар министрлигининг бош секретари Жоффруа де Курсель, бошқа расмий кишилар ҳам Франция Президенти билан бирга Парижга жўнаб кетдилар.

Л. И. БРЕЖНЕВ ФРАНЦИЯ ПРЕЗИДЕНТИ Ж. ПОМПИДУ БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси Л. И. Брежнев 12 мартда Пицундада Франция Республикасининг Президенти Ж. Помпиду билан узоқ суҳбатлашди. Ўзаро муносабатлар соҳасида ҳам, шунингдек жаҳонда кескинликни янада юмшатиш мақсадида халқаро ишларда ҳам Совет Иттифоқи билан Франция ўртасидаги ҳамкорликни янада кучайтириш йўллари тўғрисида дўстона вазиятда ва ўзаро ҳурмат руҳида фикрлашиб олинди.

Суҳбатда: Совет томонидан — КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, СССРнинг Франциядаги элчиси С. В. Червоненко, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчилари А. М. Александров ва А. И. Блатов, СССР Ташқи ишлар министрлиги коллегиясининг аъзоси Ю. В. Дубинин;

Франция томонидан — ташқи ишлар министри Мишель Жобер, Республика Президенти маҳкамасининг бош секретари Эдуард Балладюр, Ташқи ишлар министрлигининг Бош секретари Жоффруа де Курсель, Франциянинг СССРдаги элчиси Жак Вимон, бошқа расмий кишилар иштирок этдилар.

Суҳбат давом эттирилади.

* * *

13 март кунининг биринчи ярмида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси Л. И. Брежнев Франция Республикасининг Президенти Жорж Помпиду билан бир неча соат мобайнида суҳбатлашди.

Совет—Франция муносабатлари масалаларини ҳамда халқаро ҳаётнинг бир қанча актуал проблемаларини муҳокама қилиш ишонч вазиятида давом эттирилди.

(ТАСС).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БОШ СЕКРЕТАРИ Л. И. БРЕЖНЕВ БИЛАН ФРАНЦИЯ РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ПРЕЗИДЕНТИ Ж. ПОМПИДУНИНГ УЧРАШУВИ ТЎҒРИСИДА

Франция Республикасининг Президенти Ж. Помпиду КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси Л. И. Брежнев таклифига биноан 1974 йил 12—13 мартда Совет Иттифоқида бўлди. Олий даражада ўтказиладиган Совет—Франция маслаҳатлари практикасини ривожлантириш юзасидан Л. И. Брежнев билан Ж. Помпиду ўртасида суҳбатлар бўлиб ўтди. Бу суҳбатлар дўстона ва ўзаро ҳурмат вазиятида ўтди.

Учрашув Кавказнинг Қора денгиз соҳилида, Пицундада ўтказилди. Учрашувда:

Совет томонидан — КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, СССРнинг Франциядаги элчиси С. В. Червоненко, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчилари А. М. Александров ва А. И. Блатов, ТАСС бош директори Л. М. Замятин, СССР Ташқи ишлар министрлиги коллегиясининг аъзоси Ю. В. Дубинин;

Франция томонидан —Ташқи ишлар министри Мишель Жобер, Республика Президенти маҳкамасининг бош секретари Эдуард Балладюр, Ташқи ишлар министрлигининг Бош секретари Жоффруа де Курсель, Франциянинг СССРдаги элчиси Жак Вимон, Франция ташқи ишлар министрлиги матбуот бўлимининг директори Рауль Делэ, президент маҳкамасининг маслаҳатчилари Габриэль Робэн ва Ксавье Маркетти иштирок этдилар.

Л. И. Брежнев билан Ж. Помпиду Совет—Франция муносабатларининг аҳволидан мамнун эканликларини изҳор этиб, турли соҳаларда ҳар икки мамлакат ўртасидаги ҳамкорликни янада ривожлантириш ва кучайтириш лозим деб топдилар.

Суҳбатлар чоғида халқаро ҳаётнинг кўпгина проблемалари юзасидан фикрлашиб олинди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ва Франция Президенти Совет Иттифоқи билан Франция асос бўладиган ҳужжатлар— СССР билан Франция ўртасидаги ҳамкорлик принципларига ҳамда сиёсий маслаҳатлар тўғрисидаги протоколга содиқ эканлигини таъкидладилар.

Учрашув ҳар икки мамлакат халқларининг туб манфаатларига, Европа хавфсизлигини ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш ишига мос бўлиб тушадиган Совет—Франция анъанавий дўстлиги мустаҳкамлигини кўрсатувчи янги далил бўлди.

ЖУРНАЛИСТЛАР УЧУН МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

12 мартда КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси Л. И. Брежнев Франция Республикасининг Президенти Ж. Помпиду билан суҳбатлашганидан кейин Совет Иттифоқи ва Франция вакиллари Пицундада совет ва чет эл журналистлари учун матбуот конференцияси ўтказишди.

Матбуот конференциясида Л. И. Брежневнинг Ж. Помпиду билан бўлиб ўтган суҳбати тўғрисида Совет—Франция қўшма ахбороти ўқиб эшиттирилди. Бу ахборот газеталарда чиқарилади.

Совет вакили Л. М. Замятин матбуот учун қуйидаги баёнотни ўқиб берди: КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев Франция Президенти билан бугун ўтказилган суҳбатни турли соҳаларда Совет — Франция ҳамкорлигини янада кучайтириш учун ғоят фойдали деб ҳисоблаётганлигини матбуот вакилларига маълум қилишни менга топширди.

Ҳамкорлик ва ўзаро маслаҳатлашиш принциплари тўғрисидаги маълум Совет—Франция ҳужжатларида вужудга келтирилган муҳит ошкора ва конструктив фикрлашиб олишга ёрдам берди.

Бу суҳбат, бизнинг фикримизча, Совет Иттифоқи билан Франция ўртасидаги дўстона ҳамкорликни ривожлантириш йўли тўла-тўкис сақланиб қолмоқда ва бу ҳамкорликни янада кучайтиришга ҳаракат қилинмоқда.

Франция вакили Ксавье Маркетти матбуот конференциясида қуйидагиларни таъкидлаб ўтди: Франция Президенти билан КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг музокаралари дўстона вазиятда зўр самимият билан бошланди. Бугунги учрашув уч соатдан ортиқ давом этганлигининг ўзи ҳам, деди у, суҳбат чоғида ҳар икки томонни қизиқтираётган муҳим масалалар батафсил муҳокама қилинаётганлигидан далолат беради.

Шундан кейин Совет ва Франция вакиллари журналистларнинг саволларига жавоб қайтаришди. (ТАСС).

НОРВЕГИЯ БОШ МИНИСТРИ ТРЮГВЕ БРАТТЕЛИНИНГ СССРГА ҚИЛАДИГАН ВИЗИТИ ТЎҒРИСИДА

Совет ҳукуматининг таклифига биноан Норвегия Бош министри Трюгве Браттели расмий визит билан яқин орада Совет Иттифоқига келади.

МАГАДАНДА ПАРТИЯ АКТИВИ ЙИҒИЛИШИ

МАГАДАН, 13 март. (ТАСС). Бугун бу ерда Колима ва Чукотка партия активининг йиғилиши бўлиб ўтди.

Йиғилишда тўққизинчи беш йиллик топшириқлари, 1974 йилги социалистик мажбуриятлар қандай бажарилаётганлиги ва КПСС XXIV съезди қарорлари асосида Магадан областининг ишлаб чиқарувчи кучларини янада комплекс равишда ривожлантириш соҳасида партия ташкилотларининг вазифалари тўғрисидаги масала муҳокама қилинди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин йиғилишда нутқ сўзлаб, КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати Узоқ Шарқ районлари экономикаси ва маданиятини янада ривожлантиришга, унинг табиий бойликларини кўпроқ ўзлаштиришга, мамлакатимизда коммунистик қурилиш вазифаларини бажаришда Узоқ Шарқ меҳнаткашларининг ҳиссасини кўпайтириш учун янада қулайроқ имкониятлар яратишга катта эътибор бераётганлигини таъкидлади. А. Н. Косигин Совет Иттифоқининг ички ва халқаро аҳволига доир бир қанча масалаларга тўхталиб ўтди.

Йиғилиш иштирокчилари баланд руҳ билан КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советига мактуб қабул қилдилар.

ПЕНСИОНЕРЛАРГА ҒАМХЎРЛИК

Ўзбекистон шаҳар ва қишлоқлари аҳолисидан икки миллиондан ортиқ киши турли пенсия ва давлат нафақаларини олмоқда. Пенсионерларга хизмат кўрсатишни қай тариқа яхши йўлга қўйиш керак, пенсия ишини янада юксак даражага кўтармоқ учун қандай чораларни кўриш керак? Ўзбекистон ССР социал таъминот органлари ходимларининг 13 мартда Тошкентда ўтказилган республика кенгаши ана шу асосий масалаларга бағишланди.

Республика социал таъминот министри В. С. Содиқова 1973 йилда бажарилган иш якунлари ва социал таъминот системасининг КПСС Марказий Комитети 1973 йил декабрь Пленуми ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XIV пленумининг қарорларидан келиб чиқадиган вазифалари тўғрисида доклад қилди.

Кенгашда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. Т. Турсунов, СССР Министрлар Совети Меҳнат ва иш ҳақи давлат комитети раисининг ўринбосари В. П. Барибин нутқ сўзладилар.

Кенгаш қатнашчилари социал таъминот системасидаги барча ходимларга мурожаат қабул қилдилар. Бу мурожаат Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги шарафига гражданларга хизмат кўрсатиш маданиятини юксалтириш учун социалистик мусобақани кенг авж олдиришга даъват этади.

Социал таъминот органлари ходимларининг семинар машғулотлари икки кун давом этади. Семинар машғулотларининг программасига мувофиқ, СССР Олий Совети Президиумининг «инвалидларга ва боқувчисидан маҳрум бўлиб қолган оилаларга пенсия миқдорини янада кўпайтириш тўғрисида»ги Фармонини ва ҳукуматнинг пенсияларни тўлаш ҳамда халқ хўжалигида пенсионерларнинг меҳнатидан фойдаланишга доир бошқа қарорларини бажариш билан боғлиқ бўлган масалалар батафсил ўрганиб чиқилади.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ВА ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА

ЮБИЛЕЙ АНКЕТАСИ

ИСТИҚБОЛ РЕЖАЛАРИ

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ЮБИЛЕЙ АНКЕТАСИГА ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, КАЛИНИН РАЙОНИДАГИ «ПАРТИЯ XXI СЪЕЗДИ» СОВХОЗИ ДИРЕКТОРИ ТОЖИХОН МЕЛИБОЕВА ЖАВОБ БЕРАДИ:

— Маълумки, сўнгги уч йил совхознинг ривожланиши ва пешқадам хўжаликлар қаторидан ўрин олишида муҳим босқич бўлди. Суғориладиган ерлардан унумли фойдаланиш ва экинларнинг ҳосилдорлигини оширишда катта ютуқлар қўлга киритилмоқда. Бу муваффақиятларнинг боиси нимада!

— Тўққизинчи беш йилликнинг дастлабки йилида экинларнинг ҳосилдорлиги гектар бошига 170 центнерни ташкил этган эди. Жами экинларнинг ўртача кўрсаткичи бўлган бу миқдор йилдан-йилга ортиб бормоқда. Ўтган йили ҳар гектар майдондан кўтарган ҳосилимиз 200 центнердан ортиб кетди. 1974 йилда эса 220 центнерлик маррани кўзлаб турибмиз.

Хўжалигимиз айниқса бодринг, карам, помидордан катта хирмон кўтарди. Бу экинларнинг ҳосилдорлиги 220-250 центнерга етди. Жамоат чорвачилигида ҳам дуруст натижалар қўлга киритилди. Уч йил мобайнида ҳар бир сигирдан соғиб олинган сут 700 литр кўпайиб, 3200 литрга етди. Гўшт топшириш планлари муддатидан олдин адо этилмоқда. Хўжалигимизнинг картошка, мева, пилла етиштириш ва бошқа соҳаларда эришган натижалари ҳам чакки эмас.

Меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, кадрлар билан ишлаш савиясини юқори кўтариш, ишлаб чиқаришда механизацияга таяниш, агротехника тадбирларига қатъий риоя қилиш ютуқлар гарови бўлди.

— Тўққизинчи беш йилликнинг белгиловчи йили социалистик мусобақа кенг қулоч ёяётганлиги билан характерлидир. КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг 1974 йилда қишлоқ хўжалик ходимлари ва чорвадорларнинг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисидаги қарорлари ишчи ва колхозчиларнинг активлиги ва ташаббускорлигини кучайтириб юборди. Омманинг жонли ижоди бўлган мусобақа хўжалигингизда қандай ташкил этилаётир!

— Совхоз маъмурияти ва партия ташкилоти бу соҳада анчагина тажриба тўплаган. Биз мусобақа қатнашчилари сафини кенгайтириш, ғолибларни моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантиришга катта эътибор бермоқдамиз. Хўжалигимизда ҳар бир ишчи ва механизатор, бригада ва бўлимларгача ўзаро мусобақа асосида меҳнат қилмоқда. Мусобақа натижаси ой сайин якунланиб турилади. Мусобақа шартларининг бажарилишини кузатиб бориш, унга якун ясаб, ғолибларни аниқлаш махсус комиссия зиммасига юкланган. Мусобақада оқсаб қолаётган коллективларнинг қолоқлик сабаблари аниқланиб, тадбирлар белгилаш учун совхоз маъмурияти ва партия ташкилотига тавсия этилмоқда.

Мусобақа ғолиблари учун таъсис этилган вимпел, қимматбаҳо буюм ва пул мукофотларини кўпчилик иштирок этган катта йиғинларда тантана билан топшириш анъана бўлиб қолган. Бу, социалистик мусобақани тарғиб қилиш билан бирга унинг қатнашчиларини маънавий жиҳатдан руҳлантиришга хизмат қилмоқда.

Хўжалигимизда беш йиллик планларни муддатидан олдин адо этиш ҳаракати оммавийлашган. Ўтган йили Низом Аҳроров ва Турди Исматхонов бошлиқ пешқадам бригадалар коллективлари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, сабзавот тайёрлаш беш йиллик планини тўрт йилда адо этишга сўз берган эдилар. Мусобақанинг бу формаси совхоз маъмурияти ва партия комитети томонидан кўриб чиқилиб, оммалаштиришга тавсия этилди. Бу ҳаракатнинг издошлари кўпайиб бормоқда. Мусобақа ишчиларнинг меҳнат-ғайрати кучайишига, ташаббускорлиги ортиши, ишга ижодий ёндашишларини таъминлашга хизмат қилаётир.

— Партия ва ҳукуматимиз ишлаб чиқаришни комплес механизациялаш ва меҳнатни илмий асосда ташкил этишга катта аҳамият бермоқдалар. Меҳнат унумдорлигини ошириш кўп жиҳатдан ана шу масалаларнинг муваффақиятли ҳал этилишига боғлиқдир. Сабзавотчиликка ихтисослашган хўжаликда бу масала қандай ҳал этилмоқда!

— Пахтачиликка нисбатан сабзавотчиликни механизациялаш бирмунча мураккаброқ. Ҳар хил экин бор. Ҳаммасининг агротехникаси ўзгача. Масалага ана шу нуқтаи назардан ёндашиб, бригада бошлиқлиги вазифаларига кадр танлашда кишиларнинг сабзавотчиликни чуқур билиши ташкилотчи ва тарбиячилик малакаси билан бирга, техникавий маълумоти ҳам инобатга олинмоқда. Хўжалигимизда бир неча касб эгаси бўлган бригада бошлиқлари кўпайиб бормоқда. Кейинги йилларда ана шу лавозимга кўтарилган ёшларнинг аксарияти қишлоқ хўжалик мутахассиси бўлиш билан бирга техникадан бохабар кишилардир.

Раззоқ Эгамбердиев совхозимиздаги энг ёш бригада бошлиқларидан ҳисобланади. У илгари оддий ишчи эди. Кейинчалик тракторчилик курсига юборилди. Уни битириб механизаторлик қилди. Ернинг тузилиши, экинларнинг агротехникасини ўрганди. Эгамбердиев бригада бошлиғи этиб кўтарилганда ишдан қийналмади. Механизацияни кенг қўллаш орқали ишчиларнинг жон бошига маҳсулот етиштиришни кўпайтириш, маҳсулотнинг таннархини арзонлаштириш учун астойдил ҳаракат қилди. Бригада карам ва картошкани машинада экмоқда. Экинларнинг қатор ораларига ишлов бериш, сабзи ва картошкани йиғиб олиш механизация зиммасига юкланган. Бу бригада уч йилда тўрт йиллик миқдорда ҳосил етиштирди. Ўтган йили эса планларни ҳамма экин турлари бўйича ортиғи билан адо этди. 680 тонна ўрнига 892 тонна ҳосил йиғиб олди. Бу коллектив совхоз бўйича энг арзон маҳсулот етиштирди.

Хўжалигимиз фаолиятида механизациянинг салмоғи ортиб бормоқда. Бу йил помидорни ҳам кўчат ўтказувчи машинада экишга ҳозирлик кўряпмиз. Ҳисоб-китобларга кўра помидорни машинада экиш қўлда экилганига нисбатан уч баравар арзонга тушар экан.

— Баҳор фасли келди. Деҳқонлар далага отланди. Ҳадемай қишлоқ аҳли учун долзарб дамлар бошланади. Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг олтин юбилейи шарафига юксак мажбурият олган совхоз сабзавоткорлари кўкламги экиш мавсумига қандай ҳозирлик билан келдилар!

— 1974 йил ҳар бир деҳқон ва ҳар бир коллектив учун масъулиятли синов йилидир. Тўққизинчи беш йилликнинг белгиловчи йили план ва мажбуриятларини муваффақиятли адо этиш билан қутлуғ юбилейни муносиб нишонлаган, КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига, қилган Мурожаатига амалий жавоб берган бўламиз. Совхозимиз бу йил пландаги 5350 тонна ўрнига 6900 тонна сабзавот, жумладан 3200 тонна карам, 770 тонна помидор, 580 тонна пиёз, 560 тонна бодринг ва бошқа маҳсулотлар етиштириш мажбуриятини олган. Ҳар бир сигирдан 3500 литрдан сут соғиб олишга сўз берганмиз. Ҳозир бутун эътиборимиз ана шу аҳдимизнинг устидан чиқиш учун резерв ва имкониятлардан самарали фойдаланишга қаратилган. Кеч куздаёқ ҳамма ер ҳайдалиб, чизеллаб қўйилди. Плёнка остига экиладиган 40 гектар бодринг, учун ариқ олиб, симларни қадаб қўйганмиз. Карам кўчати экила бошланди. Помидор, бақлажон, болгар гармдориси уруғи аллақачон сепилган. 60 гектар майдондаги август пиёзи майса бўлиб ётибди. Плёнка остидаги беш гектар дербент карами, 5 гектардаги сабзи, ош павлаги, ош-кўк ва бошқа кўкатлар ҳадемай узилади. Коллективимиз барча техникани шай қилган ҳолда баҳорги экиш мавсумини бошлаб юборди.

МАҲАЛЛИЙ РЕСУРСЛАР ҲИСОБИГА

ПАХТАКОР РАЙОНЛАРДА ОЗИҚ-ОВҚАТ БАЗАСИНИ РИВОЖЛАНТИРАЙЛИК

[illegible]

[illegible]

Маҳсулот етиштиришнинг ўсиши

Маҳсулот (центнер ҳисобида)	1970 й.	1973 й.	1975 й. (колхознинг муқобил плани)
Пахта	58.300	62.160	70.000
Ғалла	210	8.080	11.000
Сабзавот, полиз экинлари ва мева экинлари	8.160	14.060	20.500
Озуқа (озуқа бирлиги центнер ҳисобида)	19.980	41.930	55.000
Гўшт	1.230	2.420	3.050
Сут	5.900	10.600	13.000

[illegible] сатқичларидан бири, деб ҳисоблаймиз. Пахтачиликни илмий методлар асосида юритишга кўчириш, пахта, беда алмашлаб экишни жорий этиш, ана шу қимматли экинни парвариш қилишни кенг механизациялаш озиқ-овқат маҳсулотлари етиш- [illegible]

[illegible] тирган омухта озуқа билан [illegible] тўла-тўкис таъминлаш имконини берди. Биринчи йил беда экилган бедапояларга дон экинларини аралаштириб экиш одат тусига кириб қолди.

[illegible] ни ривожлантириш билан чамбарчас боғлиқ эканлигига аминман. Бундай қилинмаса қишлоқ хўжалигининг кўпгина тармоқларида юксак самарадорликка эришиш мушкулдир. Кол- [illegible]

Қ. СИНДОРОВ.
Сирдарё область, Сирдарё районидаги, «Ленинград» колхозининг раиси.
[«Сельская жизнь» газетаси, 12 март].

ОЛТИН ЮБИЛЕЙ ШАРАФИГА

БИЛИМ— ОММАГА

Ўзбекистон ССР «Билим» жамияти правлениеси ва правление қошидаги илмий-методика советлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллигини муносиб кутиб олишга қаратилган ишларни қизитиб юбордилар.

Республика «Билим» жамияти правлениеси Ўзбекистоннинг олтин тўйини муносиб нишонлашга бағишланган махсус пленум ўтказди. Бундай пленумлар область, шаҳар ва район ташкилотларида ҳам ўтказилмоқда. 50 йилликка бағишлаб ўтказиладиган лекциялар, суҳбатлар ва докладларнинг намунавий тематикаси ишлаб чиқилиб, жойларга юборилди. Лекциялар ўтказиш учун областларга ва Қорақалпоғистон АССРга 250 дан ортиқ малакали лекторлар, олимлар командировка қилинди. Улар меҳнаткашлар орасида «Ўзбекистон ССРнинг ташкил этилиши — ленинча миллий сиёсат тантанаси», «Ўзбекистон — СССР халқларининг қардошлик оиласида», «Ўзбекистон Компартияси — КПССнинг жанговар отряди», «Ўзбекистон халқларининг тарихий тақдирида рус халқининг роли», «Ўзбекистон ишчилар синфи — коммунистик қурилиш авангарди», «Ўзбекистон—мамлакатимизнинг асосий пахта базаси», «Ҳозирги босқичда Ўзбекистонда миллий муносабатларнинг ривожланиши» деган ва бошқа актуал темаларда лекция ўқидилар.

Бундан ташқари, «Билим уйи»нинг кўргазма залида Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллигига, шунингдек ёш рассомларнинг ижодий фаолиятига бағишланган кўргазмалар ташкил этилди. Зал ҳар куни томошабинлар билан гавжум.

Оғзаки пропаганда билан бир қаторда лекторга ёрдам тариқасида нашр этиладиган материалларни жойларга юбориш масаласига ҳам катта эътибор берилмоқда.

Ҳозирнинг ўзидаёқ И. Усмонова, Л. Мазаеваларнинг «Совет Ўзбекистони— СССР халқларининг қардошлик оиласида», Фаттоҳ Ориповнинг «СССРнинг ягона халқ хўжалик комплексида Ўзбекистон экономикаси», М. Адихановнинг «Ўзбекистон Компартияси оғир уруш йилларида», А. Деҳқоновнинг «Ўзбекистон халқ маорифи», Р. Желтов, А. Ревеснинг «Ўзбекистон халқларининг шонли анъаналари» номли рисолалари нашр этилиб, жойларга юборилди.

Шу билан бир қаторда республика «Билим» жамияти правлениеси президиуми Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллиги шарафига барча область, шаҳар, район ва бошланғич ташкилотларда юбилей лекторийлари ташкил этиш ҳақида қарор қабул қилди.

Юбилей лекторийларининг фаолиятига мунтазам раҳбарлик қилиб туриш учун республика комиссияси тузилди. ЎзССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси М. Хайруллаев, тарих фанлари докторлари Қ. Фозилхўжаев, Ҳ. Т. Турсунов, М. Т. Мовсесянц, М. Г. Пикулин, доцент Ф. Орипов ўртоқлардан иборат комиссия шу кунларда ўз фаолиятини янада авж олдирмоқда.

К. ПУЛАТОВ.

Андижон машинасозлик заводи коллективи белгиловчи йилда кўтарма машиналардан 1350 тасини тайёрлаб беришга аҳд қилган. Бу машиналар қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида кенг қўлланилади. Юк кўтарув машиналарини йиғишда жонкуярлик кўрсатиб меҳнат қилаётган илғор слесарь Г. Қурбонов шу кунларда 1974 йилнинг иккинчи ярми ҳисобига ишлаётир. СУРАТДА: пешқадам слесарь Г. Қурбонов.

В. Сироткин фотоси.

МУТАХАССИС ВА ОЛИМЛАР КЕНГАШИ

Сурункали совуқ келган қиш кўкламнинг бир қадар кечикишига сабаб бўлди. Намгарчиликнинг у қадар кўп бўлмаганлиги ва шу муносабат билан кутилаётган сув танқислиги деҳқонларни мўл ҳосил тақдири учун янада жиддийроқ ўйлаб кўришга даъват этмоқда. Худди шу муносабат билан мутахассислар ва олимлар республика Қишлоқ хўжалиги министрлиги томонидан чақирилган кенгашга тўпландилар.

Табиат инжиқликларини қандай енгиш мумкин? Мутахассислар ва олимлар бу саволга ана шу кенгашда биргаликда жавоб ахтардилар. Кўпгина министрликлар, идораларнинг мутахассислари ва олимларнинг ҳамкорликдаги кучи билан қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари томонидан бу йил зиммага олинган юксак мажбуриятларни муваффақиятли бажаришда қўлланадиган ва амалга оширилиши лозим бўлган агро тадбирлар тавсияси ишлаб чиқилди. Бу тавсиялар колхозчилар, совхоз ишчилари, механизаторлар ва мутахассисларнинг кўкламги экишга пухта ҳозирлик билан киришишга, экиш мавсумини қисқа муддатларда ўтказиш, экинларни парваришлаш даврида сувдан тежаб-тергаб фойдаланиш ва қишлоқ хўжалик зараркунандалари ҳамда касалликларига қарши курашида қўл келади.

Кенгаш қатнашчилари ишлаб чиққан тавсияларни «Қишлоқ ҳақиқати» ва «Сельская правда» газеталарида тўла ўқишингиз мумкин.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ ВА РАДИО ЭШИТТИРИШ ХОДИМЛАРИ КЕНГАШИ

Телевидение ва радио эшиттириш раҳбар ходимларининг Москвада икки кун давом этган Бутуниттифоқ кенгаши тугади. Кенгаш қатнашчилари—мамлакат республикалари, ўлкалари ва областлари телевидение ва радио эшиттириш комитетларининг раислари, марказий телевидение ва радиоэшиттириш бош редакторлари КПСС Марказий Комитетининг 1973 йил декабрь Пленуми қарорлари, КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати асосида Совет телевидениеси ва радиосининг ижодий ходимлари олдида турган вазифаларни муҳокама қилдилар.

СССР Министрлар Совети Телевидение ва радио эшиттириш давлат комитетининг раиси С. Г. Лапин доклад қилди.

Кенгашда КПСС Марказий Комитети, министрликлар ва идоралар, марказий газеталар ва журналларнинг масъул ходимлари қатнашдилар.

МАСЪУЛИЯТСИЗЛИК ОҚИБАТИ

Самарқанд шаҳридаги умумий таълим мактабларида ўқиш-ўқитишни, тарбия ишларини яхшилаш, ёшларни билимдон ва меҳнатсевар қилиб тарбиялаш учун ҳамма шароит муҳайё. Деярли барча мактаблар кўп қаватли ва замонавий биноларга жойлашган. Ўқиш қуроллари, дарсликлар ва фанлар бўйича ўқитувчилар етарли. Пушкин номли ўттиз еттинчи, Маҳтумқули номли ўн еттинчи, суперфосфат заводи қошидаги ўн олтинчи каби бир қанча мактабларда дарс машғулотлари бир сменада, кабинет системасида олиб борилмоқда.

Ўқиш ва тарбия ишлари яхши йўлга қўйилган Ленин номидаги ўттиз тўртинчи мактабда ҳар чорак — ўқув йили яхши кўрсаткичлар билан якунланади. Бу ўқув йилида ҳам худди шундай қувончли натижага эришилмоқда. В. А. Ким директорлик қилаётган мактаб коллективи янги ўқув йилининг ўтган икки чорагини юқори ўзлаштириш билан якунлади. Ўқувчилар дарс машғулотларига актив қатнашадилар. Синф раҳбарлари ота-оналар билан яқин алоқада. Мактабдан ташқари тарбия ишлари билан мунтазам шуғулланадилар. А. Ражабова, Н. Амритдинов, Т. А. Максимова директорлик қилаётган мактаблардан ҳам шундай мисолларни келтириш мумкин.

Лекин шаҳардаги кўпчилик мактаблардаги аҳвол шу куннинг юксак талаблари даражасида эмас. Ўқиш-ўқитиш соҳасида жиддий камчилик ва нуқсонларга йўл қўйилмоқда. Ўқувчиларнинг дарслардан ўзлаштириши пасайиб кетмоқда, бир синфда икки йил қолиш ҳоллари содир бўлмоқда. Бунинг устига ҳатто ўқувчиларнинг мактабни тамомламай кетиб қолишларига ҳам йўл қўйилмоқда.

Ўтган 1972—1973 ўқув йилида шаҳар мактаблари бўйича синфда қолган ўқувчилар анчагина бор эди. Бу ўқув йилининг икки чорагида шундай ўқувчилар сони камайиш ўрнига кўпайиб кетди. Ярим йиллик якунда икки ва уч баҳо олган ёшлар умумий ўқувчилар сонига нисбатан қарийб 71 процентни ташкил этади. Аҳволнинг бунчалик ёмон бўлиши шаҳар халқ маорифи бўлими мудири Л. С. Микиртумов ва унинг ўринбосари Д. Л. Сирота ўртоқларни заррача ташвишлантирмаётир. Улар «Бултурги ярим йилдагига қараганда ўзлаштириш ҳам, давомат ҳам ошиқ», деб ўзларини юпатиб юрибдилар.

Шаҳардаги мактабларда бўлиб,

ХАЛҚ МАОРИФИ ВА ҲАЁТ ТАЛАБИ

●

ўқиш-ўқитиш ишлари билан танишганимизда, ачинарли аҳволга дуч келдик. Кўпчилик мактабларда ўқув йили бошида руйхатга олинган ўқувчилар тўлиқ сақлаб қолинмаган. Иккинчи чорак якунида деярлик ҳамма мактабларда ўқувчилар сони камайган. Масалан, 49-мактабни олайлик. Ўқиш планига кўра 75 бола кам ўқишга жалб этилган. Шунга қарамай, чорак давомида 62 бола мактабдан кетиб қолган. 116 ўқувчи дарсларни ўзлаштирмаган. Ўқув йили бошлангандан бери 8349 соат дарс қолдирилган. Бунинг кўпи сабабсиз ҳисобланади. Ярим йилликда ўзлаштириш фақат 89,7 процент бўлган. Мактаб директори М. Магдиев ўтган йили октябрь ойида ишдан олинган. Шундан буён унинг ўрнига янги директор тайинланмаган. 23, 24, 32, 42, 48- ва бошқа мактаблардан кетиб қолган болалар кўп. Бунинг сабабини ўртоқ Л. С. Микиртумовдан сўраганимизда, у «ҳунар-техника билим юртларига юборганмиз, бошқаларини ишлашга жўнатганмиз», деди.

— Нега икки, уч баҳо билан ўқиётганлар кўп?

— Ишда камчиликлар ҳам бўлади-да,— деди у.

Айрим мактабларда аҳвол айниқса оғир. Бунга Гагарин массивидаги 42, 51 ва 9-мактабларни мисол қилиб кўрсатиш мумкин. 42-мактабнинг 59 та синф хонаси бўлиб, 2092 ёш ўқийди. Шундай катта мактабда ўқув-тарбия ишлари издан чиққан. Уч баҳо билан ўқиётганлар 1313 киши. Дарслардан улгурмовчилар ҳам анчагина. Ўқувчилар орасида интизом ёмон, прогулчилар кўп.

Шаҳар мактабларида область ва шаҳар халқ маорифи бўлимлари аппаратидан, область малака ошириш институтидан ва бошқа жойлардан ўриндошлик асосида дарс берувчи ўқитувчилар кўп. Бунинг устига мактабда асосий ўқитувчи бўлиб, бошқа ўқув юртларида дарс бераётганлар ҳам бор. Булар мактабда синф раҳбарлигини олмайдилар. Олганлари ҳам номигагина. Масалан, 24-мактабда ҳафтасига 14—10 соат дарс бераётган область халқ маорифи бўлимининг инспектори З. Қодиров, шунингдек З. Лутфуллаева, А. Иброҳимова ўртоқлар бирон синф раҳбари эмас. Улар дарс бериб кетадилар, холос. Регистон майдони ёнидаги иккинчи мактабда Азиз Маҳмудов тил-адабиётдан дарс ўтади. У шу мактабнинг ўнинчи «А» синфига раҳбарлик қилади. А. Маҳмудов ҳафтасига 18 ўрнига 21 соат дарс бераётганлигига қарамай, яна шаҳардаги зооветеринария техникумида ўқитувчилик қилади. Хўш, у раҳбарлик қилаётган битирувчи синфда аҳвол қандай? Ёмон! Синфдаги 34 та ўқувчидан учтаси дарслардан улгурмайди. Ярим йилликда 91,3 процент ўзлаштириш бўлган. Ўқувчилар томонидан кўп соат дарс қолдирилган.

Шуниси қизиқки, шаҳар мактабларининг ўқитувчиларидан Н. Беспалова (11-мактаб), М. Мусинов (18-мактаб), С. Ҳакимов (14-мактаб) ўқитувчига нолойиқ ҳатти-ҳаракат қилиб, ҳушёрхонага тушган. Бундай «ўқитувчи»лар ўнлаб ҳисобланади.

Шаҳардаги Маҳтумқули номидаги 17-мактаб куни узайтирилган ягона мактаб ҳисобланади. Бунда ўқиш-ўқитиш ва тарбия ишларини яхшилаш учун ҳамма шароит яратилган дейиш мумкин. Лекин ҳақиқатда аҳвол бутунлай бошқача. Бор-йўғи 10 та синфи бўлган бу мактабда 275 та бола ўқийди. Ўқишнинг ярим йиллик якунида 198 ўқувчи уч баҳо олди. Мактаб директори М. Жалолов ва илмий бўлим мудири Н. С. Москвичев бир-бирлари устидан аризабозлик қилишиб, ўқиш сифатини яхшилашга «вақт» тополмаётирлар.

Шаҳар марказидаги 32-мактаб директори Г. С. Эриванцев ҳам ўқувчиларнинг паст баҳолар билан ўқишига кўникиб қолган. Мактабда ўтган тўрт ой ичида салкам 11 минг дарс соати қолдирилган. Ёки ҳар бир ўқувчининг қолдирган дарси ўрта ҳисобда 16 соатга тўғри келади. Фақатгина учта саккизинчи синф бўйича қолдирилган дарс 1353 соатни ташкил этади.

Шаҳар халқ маорифи бўлими комсомол, касаба союз ташкилотлари, маъмурий органлар билан ҳамкорликда иш олиб бормайди. Улар билан алоқа қилиб турмайди. Улар томонидан кўтарилган масалаларга яхши эътибор бермайди. Маориф бўлимидан шаҳар ижроия комитети олдига, унинг комиссиясига тегишли масалалар киритилмаган.

Қисқаси, Самарқанд шаҳар халқ маорифи бўлимининг раҳбарлари ўз вазифаларига ўта масъулиятсизлик билан қарамоқдалар.

Л. ЭРГАШЕВ.
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЯНГИ ШАҲАРЛАР

КИТОБЛАР ОЛАМИДА

ТАҚРИЗ

Республикадаги 50 дан ортиқ шаҳарнинг ярмидан кўпроғи Совет ҳокимияти йилларида шаклланган навқирон янги шаҳарлардир. Шаҳар аҳолисининг 1926 йилдаги 22 процентдан 1971 йилда 36 процентга кўтарилиши янги шаҳарларнинг ривожланиши билан узвий боғланган. Республикамиз янги шаҳарларининг характерли хусусияти шундаки, улар йирик саноат ва маданият марказлари сифатида вужудга келди.

Иқтисод фанлари кандидати Э. А. Аҳмедов ва Е. Н. Фаттоховларнинг яқинда Ўзбекистон нашриётида нашр қилинган «Ўзбекистоннинг янги шаҳарлари»1 номли кичик монографиясида республикамиздаги янги шаҳарларнинг шаклланиши ва ривожлантирилишини тадқиқ қилиш мақсад қилиб олинган.

Олмалиқ, Ангрен, Бекобод, Оҳангарон, Зарафшон, Чирчиқ, Ғазалкент, Янгийўл, Ленинск, Қарши, Денов, Нукус, Янгиер каби ўнлаб шаҳарлар фойдали қазилмаларни қазиб олиш ва қайта ишлаш бўйича ихтисослашган бўлсалар, бошқалари конлардан ташиб келтирилган хом ашёни қайта ишлайдилар, бошқа бир хиллари эса қурилиш материалларини ишлаб чиқариш ва бу тармоқни ривожлантиришга катта ҳисса қўшмоқдалар.

Чирчиқдаги «Чирчиксельмаш», «Чирчикхиммаш» корхоналари ташиб келинадиган хом ашё асосида ишласа ҳам, уларнинг маҳсулотлари мамлакатимиздагина эмас, балки чет элларда ҳам машҳурдир. Ангрен шаҳри фақат кўмир қазиб чиқариш билангина эмас, балки енгил, озиқ-овқат, рангли металлургия корхоналари билан донг таратган. Китобда республикамиз иқтисодий районларидаги ҳар бир янги шаҳар ҳақида қисқа ва сермазмун маълумот берилади.

Китобнинг якунловчи боби янги шаҳарларнинг истиқболига бағишланган. Бунда қатор янги таклифлар киритилган. Янги шаҳарларнинг 75 процентдан ортиғида аҳоли сони 50 мингдан ошмайди. Бу кичик ва ўрта шаҳарларда аҳолининг ўсиши меҳнат ресурсларидан унумли фойдаланиш асосида саноат корхоналарини қуриш, оғир саноати ривожланган шаҳарларда енгил ва озиқ-овқат саноати корхоналарини ёки уларнинг филиалларини ҳам барпо қилишни тақозо қилади. Бундай корхоналарнинг қурилиши хотин-қизларни кўплаб ишга жалб қилиш учун ҳам муҳимдир. Янги шаҳарлар атрофида планли равишда мева, сабзавот-полиз етиштирадиган хўжаликларни вужудга келтириш аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашнинг муҳим омилларидандир. Ана шунга ўхшаш таклифлар китоб қимматини оширади. Лекин китобда айрим камчиликлар ҳам бор.

Биринчидан, китобда шаҳарларнинг архитектураси, планировкаси ҳозирги замон талабларига қараб қандай такомиллашаётганлиги ҳақида, шаҳардаги маданият ва савдо муассасалари, ўқув юртлари, дам олиш зоналари қулай жойлаштирилиши ҳақида фикр юритилмаган. Иккинчидан, янги шаҳарларнинг пахтакор колхозларга бераётган ёрдами ва бу ёрдамни янада кучайтириш масалалари тадқиқ қилинмаган. Маълумки, бу соҳада шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги тафовутни тезроқ бартараф қилишга қаратилган масалалар бор.

Китобда «Янги шаҳарларнинг саноат жиҳатидан ривожланиши»га бағишланган қизиқарли жадвал берилган бўлса ҳам, лекин бу жадвалдаги рақамларга қўшимча тушунтириш берилмаган. Натижада айрим шаҳарларнинг кўрсаткичлари китобхонларга тушунарли бўлмай қолган. Шаҳарларнинг ободончилиги ва маориф, соғлиқни сақлаш тадбирларини комплекс ифода қиладиган кўрсаткичлардан бири—ҳар бир шаҳарнинг ўсиб бораётган бюджет ҳаражатларидир. Китобни ёзишда авторлар бу муҳим кўрсаткичдан фойдаланмаганлар.

Биз авторлардан китобнинг келгуси нашрларида кўрсатилган камчиликлардан тўғри хулоса чиқариш билан бирга, яна янги шаҳар даражасига кўтаришга «номзод» бўлган курорт шаҳарлари — Чимён, Чорвоқ, шунингдек Фарғона иқтисодий районига кирадиган Куйбишев, Ҳамзаобод, Чортоқ, Чимён, Олтиариқнинг шаклланиши ва ривожланишига қаратилган янги монография яратадилар деб умид қиламиз.

Ҳ. СОБИРОВ,
иқтисод фанлари доктори, профессор.

1). Э. А. Аҳмедов, Е. Н. Фатахов. «Новые города Узбекистана» 1973 г. Т. Ўзбекистон.

ИЛҲОМ ВА ИХЛОС

ҲАВАСКОРЛАР ШЕЪРЛАРИНИ ЎҚИБ...

Редакциямизга шеър йўллаётган ҳаваскорлар машқларининг аксариятида мўъжизага бой давримизнинг улуғвор ютуқлари, пахтакорларимизнинг улкан меҳнат зафарлари, юлдузларни забт этишга жазм қилган фазогирлар шуҳрати, ўнинчи беш йиллик ҳисобига ишлаётган азамат ишчилар меҳнати, бахтиёр ёшлик шижоати у ёки бу даражада мадҳ этилганлиги кишини қувонтиради. Бу машқларнинг кўпчилиги эса, бевосита Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг шонли 50 йиллик тўйига аталган.

Шуниси характерлики, ҳаваскорларнинг ўзлари ҳам турли ёшдаги, турли касбдаги кишилар: бири ишчи, бири колхозчи, бири чўпон, бири қурувчи ё раҳбар, бири студент ёки ўқувчи... Худди ана шу сабабли ҳам ҳаваскорларнинг шеърларида воқеликнинг турли томонлари, турли масалалари, турли касбларнинг ўзига хос томонлари озмикўпми қаламга олинган. Машқлар орасида шеър деб аташга арзигуликлари ҳам бор. Каттақўрғонлик О. Ҳамидовнинг «Замон ва шоир», «Тўртликлар», С. Қиёмовнинг «Ўзбекистон», бекободлик Р. Юнусалиевнинг «Ленин десам», «Меҳр», «Мурабби» каби шеърлари, тошкентлик З. Маҳмудов, Й. Одилов, нукуслик Т. Қобулов, ҳазорасплик Р. Иброҳимов, ўшлик М. Тожибоевларнинг машқлари бунга мисол бўла олади. Лекин, бу шеърлар бугунги шеъриятимиз, қолаверса юксак дидли шеърхонлар талабига жавоб берарли даражада баркамол эмас.

Ҳаваскорлар орасида шеър масъулиятини ҳис қилиб, жўшқинлик билан машқ қилаётганлари ҳам бор. Лекин улар ўз шеърларида кўпчиликка маъқул туша диган муҳим ва зарур мавзуларда гап айтишда оқсаб қоляптилар. Наманганлик Б. Султонов ўзининг «Қорбобонинг ҳазили» шеърини шундай бошлайди.

Қорбобонинг бу гап нега
Йўқдир оппоқ пўстини.
Балки, бизни синамоққа
Юборгандир дўстини...

Ҳазил шеър шу куйи равон сатрларда давом этади. Бироқ шеърни ўқиб, ўйлаб қоласиз: «Хўш, нима бўлибди? Чунки шеърда айтилиши кўзда тутилган мақсадни илғаб ололмайсиз. Ёдингизда айтарли бирор таъсирли мисра қолмайди. Деновлик Ч. Турдиев, қўқонлик К. Умаров, хоразмлик А. Маткаримов, Э. Исмоилов, қашқадарёлик К. Тилабов, С. Тожиев, бухоролик Ю. Жумаев, сирдарёлик Р. Очилов, Х. Қўзибоева, тошкентлик Б. Холиқов Ж. Жўраева, фарғоналик М. Каримова, Х. Саримсоқова солдат А. Мамажонов, ленинободлик Ё. Эшов, сурхондарёлик Т. Шобердиев, пискентлик К. Норинбоев, душанбалик К. Аҳмедов сингари ҳаваскорларнинг шеърлари ҳақида ҳам шундай фикр билдириш мумкин. Ҳаваскорларнинг айримлари эса, у ёки бу воқеликка, реалликка ўз сезги ва қалбларининг «ишқибозлиги» борйўқлигидан қатъий назар бадиий заиф шеърларини редакцияга юбораверадилар. Тошкентлик Г. Худойқулов «Қовун-тарвуз» шеърида ёзади:

Қовун-тарвуз оралаб,
Ичидан сайлаб олинг саралаб.
Тўй-зиёфатларда еййш учун
Ҳозирлик кўринг эрталаб [!-].

Буни нима деса бўлади? Пойинтар-сойинтар гаплардан бошқа нарса эмас. Бу каби машқларда на бадиийликка, на шеъриятнинг оддий қонун-қоидасига эътибор қилинади.

Юқорида айтиб ўтилган камчиликлар наманганлик Т. Аҳмедов, К. Искандарова, фарғоналик К. Ҳайдаров, С. Ҳайдарова, Э. Абдуқодирова самарқандлик К. Зарипов, С. Таниев, қашқадарёлик М. Қаландаров, С. Хушвақтов, андижонлик М. Тошканбоев, М. Бозорова, солдатлар И. Парпиев, И. Каримов, О. Аҳмадалиев марғилонлик А. Эргашев, қўқонлик О. Аҳмедов, хоразмлик Г. Қуронбоев, тўрткўллик Р. Султонов, Б. Жўмағали, душанбалик С. Самандаров, тошкентлик М. Қобилов, М. Зияева, З. Каримова, М. Зиёмуҳамедова, сурхондарёлик М. Обилова, Б. Рўзиева каби қатор ҳаваскорларнинг машқларида ҳам учрайди.

Бошқа бир гуруҳ ҳаваскорлар бўладики, улар ёзган машқларининг шеъриятдан бутунлай йироқ эканлигидан қатъий назар, кетмакет газета-журналларга йўллаб юбораверадилар. Далиллар келтирайлик: самарқандлик Б. Абдувоитовнинг мунтазам йўллаётган машқларидан «ўлдим-куйдим»дан бошқа бирон нарса топиш қийин. Унинг бир машқида севган қизи қиё боқмай кетган йигит «бошимни нимага урайин энди?» — деб фиғон чекади. Худди шу характердаги «шеър»ларнинг муаллифлари ўз машқларига қўшиб редакция номига айқаш-уйқаш сўзлар йиғиндисидан иборат бўлган илтимос хати ҳам ёзадилар. Тошкентлик М. Қобилов ёзади: «Агарда шеърим тўғри бўлса, газетага босиб чиқаришингизни илтимос қиламан. Озроқ хатоси бўлса, текшириб ёзасизлар».

Бу каби кулгили хатлар билан келаётган шу билан бирга, шеъриятдан жуда йироқ машқлар кишининг кайфиятини бузади. Тошкентлик Й. Қулмонов, А. Олимжонов, А. Мамарасулов, З. Турсунбоев, К. Ғиёсов, Р. Ҳикматов, конибодомлик А. Нурматов, фарғоналик А. Мамарайимов, К. Азимов, поплик С. Холиқова, наманганлик А. Абдулаҳадов, самарқандлик Н. Абдурайимов, бухоролик А. Қаландаров, андижонлик О. Олимов, Р. Сотиболдиев, қашқадарёлик Б. Аҳмедов, урганчлик С. Шарипов каби қатор ҳаваскорларнинг машқлари тўғрисида ҳам илиқ гап айтиш қийин.

Демоқчимизки, илҳом ва ихлос билан ёзиш лозим ва шарт экан. Кўп бор таъкидланганидек, бу — фақат илҳом ва иштиёқнинг ўзи билангина шоир бўлиш мумкин, деган гап эмас, албатта. Том маънодаги шеъриятни бутун вужуди билан ҳис эта билган ҳар бир ҳаваскор қачонки, ёзиш машаққатидан, узлуксиз изланишлар чарчоғидан чекинмаса, қийналса, қуйманса-ўшандагина у ёзган машқларида ўз ҳис-туйғуларининг, буюк ўзгаришлар ва социалистик қурилишлар моҳиятининг поэтик инъикосини маълум даражада ифодалай олади. Ёки В. Г. Белинский таъбири билан айтганда, «воқеликни айнан кўрсатиб бериш»га ҳаракат қилгандагина кўпчиликка манзур шеърлар яратиши мумкин. Шунинг учун ҳам ҳар бир ҳаваскор улуғ пролетар ёзувчиси Максим Горькийнинг «Илҳомнинг тўқсон тўққиз фоизи меҳнатдир», деган ҳаққоний таъбирини асло унутмаслиги лозим.

Жаҳон бўйлаб

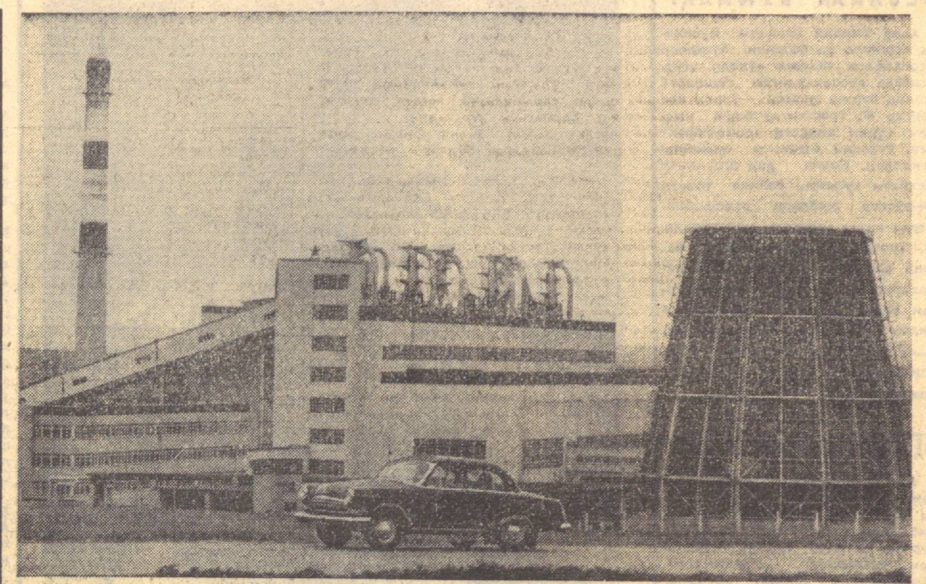

МХР. Бир вақтлар ҳозирги Дархан ўрнида кичик бир темир йўл станцияси, ўнтача кигиз ўтов бор эди. Бугунги кунда у замонавий шаҳарга айланди. Дарханда кўп қаватли уй-жойлар, маданий-маиший, болалар ва медицина муассасалари бинолари қад кўтарди. Суратда: Дарханда қурилган саноат-энергетика комплекси. Шарин-Гол кўмир карьери ва Дархан иссиқлик электр станцияси ҳам шу комплекс таркибига киради.

ТАСС фотохроникаси.

ОСИЁДА КОЛЛЕКТИВ ХАВФСИЗЛИК УЧУН

ДЕҲЛИ, 12 март. (ТАСС). Осиёда коллектив хавфсизликни вужудга келтириш ғоясини Ҳиндистондаги ва Осиёнинг бошқа давлатларидаги сиёсий ва ижтимоий доиралар тобора кўпроқ қўллаб-қувватламоқдалар. Ҳиндистон — Совет маданият жамияти Карнатака штати бўлими конференцияси қатнашчиларининг нутқларида ана шу ҳақда гапирилди. Конференция Жанубий Ҳиндистондаги Хубли шаҳрида ўтказилди.

Халқаро тинчлик ва хавфсизлик, — деди Ҳиндистон — Совет маданият жамияти миллий кенгашининг бош секретари Литто Гхош, — Ҳиндистон—Совет ҳамкорлигининг асосий мақсадидир. Шу нарсани таъкидлаб ўтиш қувончлики, деб давом этди у, мамлакатларимиз ва халқларимиз ўртасидаги мавжуд самарали дўстликни кучайтириш ва кенгайтириш учун бутун кучларимизни сарфламоқдамиз. Бу дўстлик — социал тузуми турлича бўлган давлатлар ўртасидаги муносабатлар қандай бўлиши лозимлигини кўрсатувчи ажойиб намунадир.

ҲИНД ОКЕАНИ ДУРДОНАСИ

ПОРТ-ЛУИ, 12 март. (ТАСС мухбири). Маврикийни «Ҳинд океани дурдонаси» деб аташади. Оролнинг ҳозирги замон тарихи мустақил Маврикий давлати вужудга келган — 1968 йил 12 март кунидан бошланади.

Маврикий меҳнаткаш халқининг куч-ғайрати туфайли мустақил ривожлана бошлаган давлат қисқа муддатда ҳаётнинг кўпгина соҳаларида анчагина муваффақиятларга эришди. Маврикий болалари мустамлакачилик даврида мактабга тасодифан кириб қоладиган бўлса, эндиликда мамлакатда бошланғич таълим ҳамма учун бемалол ва бепул бўлиб қолди. Миллий кадрлар ўчоғи бўлган Маврикий университети ҳар йили билимли халқ хўжалиги соҳалари учун юзлаб малакали мутахассислар тайёрлаб беради. Оролнинг ҳамма томонларида кўп касалхоналар, диспансерлар, кўчма даволаш пунктлари Маврикий халқига хизмат қилмоқда.

Маврикий халқининг жаҳондаги барча тинчликсевар мамлакатлар билан, шу жумладан СССР билан дўстлик ва ҳамкорликни ривожлантиришга ҳамда мустаҳкамлашга интилаётганлиги мустақил Маврикий давлатининг характерли хусусиятидир. Маврикий билан Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатлар кўпгина соҳаларда ижобий ривожланиб бормоқда. «Маврикий — СССР» дўстлиги жамияти мамлакатда зўр обрў қозонган. Бош министр Сивусагур Рамгулам бу жамиятнинг фахрий раисидир. Оролнинг ҳамма жойида жамиятнинг секциялари ишлаб турибди. Советлар мамлакатига ҳурмат юзасидан Порт-Луида В. И. Ленинга ҳайкал ўрнатилган. Маврикийнинг бошқа бир қанча аҳоли пунктларидаги кўчалар жаҳонда биринчи социалистик давлат доҳийси номи билан аталган.

Маврикий давлати тараққиёт йўлидан ғолибона олға бораётганлигига бор-йўғи олти йил тўлди. Гарчи бу ерда қилинадиган ишлар, ташвишлар кўп бўлса ҳам «Ҳинд океани дурдонаси» йил сайин равшанроқ ярқирамоқда.

В. КОРОЧАНЦЕВ.

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМДА ҲАРБИЙ АСИРЛАРНИ АЙИРБОШЛАШГА ДОИР

ХАНОЙ, 12 март. (ТАСС). Озодлик агентлигининг хабар беришича, Жанубий Вьетнам Республикаси Муваққат революцион ҳукумати шу йил 5 февралда келишилган битимга мувофиқ, Сайгон томонига ҳарбий асирлар топширишни тамомлади. Шу вақтда, деб таъкидлади икки томонлама қўшма ҳарбий комиссиядаги Жанубий Вьетнам Республикаси Муваққат революцион ҳукумати делегациясининг вакили, Сайгон томони Муваққат революцион ҳукуматга расмий рўйхатларда қайд қилинган асирларнинг ҳаммасини ҳали топширгани йўқ.

СССР — ФРАНЦИЯ

ТИНЧЛИК МАНФААТЛАРИ ЙЎЛИДА

Бутун совет халқи сингари Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг Франция Президенти Ж. Помпиду билан учрашувига зўр қизиқиш билан қарамоқдалар. Бу учрашув ниҳоятда муҳим воқеа бўлиб, ҳар икки мамлакат ўртасидаги ҳамкорликнинг тарихида янги саҳифа очиш билан бирга тинчликни мустаҳкамлаш ва Европа хавфсизлигига хизмат қилади.

СССР билан Франция ўртасидаги дўстона алоқалар Европа қитъасидаги бу икки буюк давлатнинг иқтисодий ҳамкорлигига катта ҳисса бўлиб қўшилди. Сўнгги йилларда совет—француз савдо-иқтисодий алоқаларини мустаҳкамлаш ва ривожлантириш борасида каттагина ишлар қилинди. Кейинги ўн йил ичида ҳар икки мамлакат ўртасидаги товар айирбошлаш тўрт мартадан зиёд кўпайди. Биргина ўтган йилнинг ўзида савдо обороти тахминан 40 процентга ўсди.

Совет — Франция савдо алоқалари ривожига Ўзбекистон ҳам салмоқли ҳисса қўшмоқда. Республикамизнинг Францияга етказиб бераётган маҳсулотлари ичида пахта толаси асосий ўрин эгаллайди. Дўст мамлакатга етказиб берилаётган бу қимматбаҳо хом ашё ҳажми йилдан-йилга кўпайиб бормоқда. Агар 1972 йилда француз тўқимачилари 27 минг тонна пахта толаси олишган бўлса, 1973 йилда бу рақам 60 минг тоннага яқинлашиб қолди. Бугунги кунда Франция капиталистик мамлакатлар орасида пахтамизни сотиб олаётган энг катта харидор бўлиб қолди.

«Узбектекстильмаш» ишлаб чиқариш техника бирлашмасининг тўқимачилик машиналари Францияда айниқса шуҳрат қозонди. Тўқимачилик саноати анча ривожланган бу мамлакат ПК-100 маркали йигирув-тўқув машинасидан 16 тасини сотиб олди. Бу Англия, АҚШ, Япония ва Италия сотиб олган агрегатлар сонига тенгдир. Бундан ташқари республикамизнинг саноат корхоналари Францияга универсал экскаваторлар, гидравлик пресслар, гаражларда ишлатиладиган кран ва ускуналар, чинни ва сопол буюмлари, миллий музика асбоблари, шойи газламалар, қоракўл ва ондатра териси, дори-дармон ва бошқа кўплаб кенг истеъмол моллари етказиб бермоқда. Парижнинг серқатнов кўчаларидан бирида очилган ва ўзбек миллий буюмлари билан савдо қилувчи «Бухоро» магазини харидорлар билан ҳамиша гавжум бўлади.

Ўз навбатида Ўзбекистон ҳам саноатимиз учун зарур бўлган ускуна ва маҳсулотларни Франциядан олмоқда. «Пуртье», «Андуар» ва «Агелье Монтье де Нант» фирмаларининг маҳсулотлари ўзбек тўқимачиларига, кабелсозларига айниқса манзур бўлмоқда. Совет — француз иқтисодий ҳамкорлиги доирасида Франция фирмалари, хусусан, «Серет» фирмаси Тошкент парфюмерия фабрикасини ўзаро келишилган битимга мувофиқ қураётир. Клад Вьель, Данкель Бессоль сингари француз инженерлари фабрикани монтаж қилиш ва ускуналар билан жиҳозлашда ўзбек ҳамкасбларига кўмаклашмоқдалар. Йилига 50 миллион сўмлик маҳсулот тайёрлаш қувватига эга бўлган бу корхонанинг биринчи навбати ишга тушди. Бу йил ишга тушадиган иккинчи навбати эса йилига 90 миллион сўмлик маҳсулот тайёрлай олади. «Антон Олерт» фирмаси шампан виноси заводи тармоқларини кенгайтириш ва жиҳозлашда ҳамкорлик қилмоқда.

Совет ташқи савдо ташкилотларининг буюртмаси билан Франция «Ташсельмаш», «Чирчиксельмаш», «Узбексельмаш» ва «Союзхлопкомаш» заводлари учун қувватли вибрация пичоқлари, «Юлдуз» ва «Қизил тонг» тикувчилик фирмалари учун ўнлаб энг янги технологик ускуналар, Тошкент телестудиясида рангли телекўрсатувлар учун ноёб кўчма қурилма ва бошқаларни етказиб берди.

Яқинда Ленинград ва Тошкент газ аппаратлари зводлари кўплаб иситгич автомат қозонларни ишлаб чиқаришга киришди. Ўрта ча чемодандан катта бўлмаган, рўзғор холодильнигига ўхшаш бу агрегат 150 квадрат метрлик уйни бемалол исита олади. Автомат қозон кичик қишлоқлар, дам олиш уйлари учун жуда қулай. Янги агрегатни СССР Газ саноати министрлиги конструкторлик бюроси билан Франциянинг «Сонье Дюваль» фирмаси ҳамкорликда яратишди.

Тошкентдаги 1-уйсозлик комбинатининг икки заводидан биринчиси 1958 йилда Франциянинг «Реймонд Камью» фирмасининг техникавий ёрдамида қурилди. Француз ишчилари ёрдамида қурилган Шота Руставели кўчасидаги йирик панелли икки уй 1966 йилги зилзилага бардош берган эди. Зилзиладан сўнг француз фирмаси яна бир уйсозлик заводи қуришни таклиф этди. Франциялик мутахассислар ўзбек ҳамкасблари билан биргаликда бу заводни қисқа муддатда қуриб битказдилар. 1967 йилнинг охиридаёқ завод маҳсулот бера бошлади. Бугунги кунда ана шу завод маҳсулотидан тикланган тўрт, олти, саккиз секцияли кўркам уйлар Тошкентнинг Халқлар дўстлиги проспектини безаб турибди. Франция билан Ўзбекистон ўртасида йирик панелли уйлар қуриш соҳасидаги ҳамкорлик Президент Ж. Помпиду томонидан юксак баҳоланди. У 1970 йили мамлакатимизга келганида Тошкентда ҳам бўлиб, бу уйларни дўстлигимиз рамзи деб атаган эди.

1971 йилнинг 30 октябрида Парижда имзоланган «СССР билан Франция ўртасидаги ҳамкорлик принциплари» ҳамда Франция Президенти Ж. Помпидунинг куни-кеча Совет Иттифоқига келгани буни яққол исботлаб турибди. Турли социал тузумдаги икки буюк давлат — СССР билан Франция ўртасидаги дўстона ҳамкорлик сиёсати — анъанавий совет—француз дўстлигининг ва Европа қитъасида тинчликнинг муҳим гаровидир.

М. АГАФОНОВ.

ЧИЛИ ТЎҒРИСИДА ҲАҚИҚАТ

ПРАГА, 12 март. (ТАСС). Халқаро журналистлар ташкилоти халқ бирлиги ҳукуматини ағдариб ташлаган фашист тўнтаришидан сўнг Чилидаги журналистларнинг ҳамда оммавий ахборот воситаларининг аҳволи тўғрисида брошюра нашр этди.

Бир неча тилда нашр этилган брошюрада матбуот эркинлиги принципларига, матбуот органлари, радио ва телевизион станцияларнинг ишига ҳарбий хунта томонидан қилинган тажовузлар тўғрисида кўплаб маълумотлар келтирилган.

Брошюрадаги материаллар орасида фашист тўнтариши вақтида ва ундан кейин ҳалок бўлган, турмаларга ва қамоқ лагерларига ташланган, мамлакатдан чиқиб кетишга мажбур бўлган журналистларнинг рўйхати ҳам эълон қилинган.

Алоҳида бўлимда Сальвадор Альенде ҳукуматига қарши фитнани тайёрлаш ва уни амалга оширишга алоқадор бўлган журналистларнинг номлари келтирилади.

ЧАНГАЛЗОРЛАРДА ЎТТИЗ ЙИЛ

ТОКИО. Япония собиқ император армиясининг собиқ лейтенанти Х. Онода Филиппин чангалзорларида қарийб 30 йил бўлди. У Филиппинга босқинчи сифатида келганди, иккинчи жаҳон уруши тугаганидан кейин эса Японияниг мағлубиятига ишонмай, чангалзорларда қарийб 30 йилча сангиб юрди.

Унинг илгариги командири, собиқ майор И. Танигути чангалзорларда топилган Х. Онодага императорнинг таслим бўлиш тўғрисида 1945 йилда имзолаган фармонини кўрсатганидан кейингина собиқ лейтенант одамлар ёнига келди.

Кейинги икки йил ичида иккинчи марта шундай ҳодиса рўй берди. Биринчи ҳодиса 1972 йилнинг февралида рўй берган ва ўшанда чангалзорларда қарийб 28 йил умрини ўтказган собиқ сержант С. Иокои Гуам оролидан Токиога келтирилганди.

(ТАСС).

ТЕХНИКАНИ ҚАЧОН ТАХТ ҚИЛАСИЗ?

ХОРАЗМДА РЕМОНТ КЕЧИКМОҚДА

Аму соҳилида баҳор нафаси кезяпти. Далаларда кўкламги ишлар қизиб кетди: маҳаллий ўғит тўпланиб, далага чиқарилаётир, ерлар шўр ювиш учун тайёрланяпти. Магистрал каналларга ва ариқларга сув қўйилди, пешқадам хўжаликларда шўр ювишга киришилди. Демак, ер етилиши биланоқ далага тракторларни чиқариш, ер ҳайдаш ва чигит экишга уюшқоқлик билан киришиш вақти узоқ эмас.

Чигит экишнинг қисқа муддатда ва юқори сифатли ўтказилиши, энг аввало, механизаторлар ғайрати ва маҳоратига, техниканинг тўла қувват билан ишлатилишига боғлиқдир. Буни яхши англаган азамат механизаторлар техникани барвақт тахт қилиш учун астойдил ҳаракат қилишяпти.

Техника ремонтини ташкил қилиш, прогрессив методларни жорий этиш, ремонт сифатини яхшилаш ва таннархини арзонлатишда областда баъзи ибратли ишлар амалга оширилди. «Узсельхозтехника» бирлашмаларининг 7 та устахонаси ихтисослаштирилди. Масалан, Гурлан район бирлашмаси устахонаси «ДТ-54» ва «ДТ-75» маркали тракторларни, Хива райони бирлашмаси устахонаси «Т-4» маркали ҳайдов тракторларини, қатор устахоналар эса пахта териш машиналари, чопиқ тракторларини ва шунга ўхшаш ҳар хил механизмларни ремонт қилишга мослаштирилиб қайта ускуналанди.

Ихтисослаштириш, концентрациялаш ва бошқа ҳаётий муҳим тадбирларни амалга ошириш ўзининг ижобий самараларини бермоқда. Суръат жадаллашибгина қолмай, ремонтнинг сифати учун масъулият кучайди. «Узсельхозтехника»нинг Гурлан ва Хонқа районлари бирлашмалари ремонтни тезкорлик билан ўтказиш, ҳар бир механизмни мумкин қадар узоқ ва бекаму-кўст ишлайдиган қилиб тахт этиш чораларини кўрдилар. Гурлан районида 404 та ҳайдов трактори биринчи навбатда ремонтдан чиқарилди. чопиқ тракторлари, 392 плуг, 249 сеялка, 448 культиватор, ер текислайдиган 32 та машина, ариқ қазийдиган 69 та машина ва бошқа механизмлар пешма-пеш ремонт қилиниб, кўрикдан ўтказилаётир. Хонқа районида ҳайдов ва чопиқ тракторлари, плуглар ва сеялкалар ремонти ниҳоясига етай деб қолди.

Шу кунларда «Узсельхозтехника» бирлашмалари устахоналарида ҳам техника ремонтининг долзарб палласи келди. Ўнлаб хўжаликларда, жумладан Гурлан районидаги Алишер Навоий номли, «Коммуна», Боғот районидаги Нариманов номли, «Победа», Хонқа районидаги Охунбобоев номли, Хива районидаги Фрунзе номли, Шовот районидаги Киров номли колхозларда тракторлар ва тирков асбоблари тўла тахт қилиниб, линейкага қўйилган. Ҳозир колхоз ва совхозларда техника тайёрлиги кўрикдан ўтказилмоқда.

Ибратли ишлар, илғор тажрибаларни қайд қилиш билан бирга, техника ремонтида орқада қолаётган районлар ва хўжаликлар борлигидан, устахоналарда ремонтни уюштиришда жиддий нуқсонлар ҳукм сураётганлигидан кўз юмиб бўлмайди. Ремонтни тугаллайдиган муддат келиб қолди, вақт қистаяпти. Лекин областда 500 дан ортиқ ҳайдов трактори, 1000 дан ортиқ чопиқ тракторлари, тирков асбобларининг анча қисми ҳали ремонтсиз турибди.

Ҳазорасп ва Қўшкўпир районлари техника ремонтида орқада қолмоқдалар. Ҳазорасп районида 240 та трактор ремонт навбатини кутяпти, тирков асбобларини созлаш кейинга сурилмоқда. Қўшкўпир районида эса ҳайдов тракторларининг фақат 60 проценти, сеялкаларнинг 72 проценти ремонт қилинган, холос. «Узсельхозтехника» Қўшкўпир район бирлашмаси бошқарувчиси Ш. Раҳимов, бош инженери Ни Станислав ўртоқлар ремонтни тезлатиш ўрнига қолоқликка важкарсон излаш билан овора бўлмоқдалар.

Тўла асос билан айтиш мумкинки, областда техника ремонтини тезроқ тугаллаш учун барча имкониятлар мавжуд. Бунинг учун малакали механизаторларни ремонтга кўпроқ тортиш, устахоналарда меҳнат интизомини мустаҳкамлаш ва графикларнинг бажарилишини таъминлаш, ремонтчиларга маданий-маиший шароит яратиб бериш зарур. Афсуски, «Узсельхозтехника»нинг баъзи район бирлашмалари, Ҳазорасп районидаги Ленин номли совхоз, Қўшкўпир районидаги Карл Маркс номли колхоз, Урганч районидаги Энгельс номли, «Пахтакор» колхозлари ва бошқа қатор хўжаликларнинг раҳбарлари устахоналарда меҳнатни уюштиришга мутлақо эътиборсизлик билан қараб келаётир. Раҳбарларнинг масъулиятсизлиги оқибатида «Узсельхозтехника»нинг Хонқа бирлашмаси, Янгибозор бўлими устахоналарида техникани сифатсиз ремонт қилиш фактлари аниқланди.

Кўкламги экиш мавсуми даврида механизаторларнинг ишини икки сменада ташкил этиш жуда муҳимдир. Бироқ, бунинг учун малакали механизаторлар етишмайди. «Узсельхозтехника» бирлашмалари қошида очилган тўрт ойлик курсларда ҳозир 741 киши ўқитилмоқда. Эҳтиёж тақозосига кўра, тракторчилар тайёрлайдиган қисқа муддатли курсларнинг доимий системасини вужудга келтириш вақти етди.

«Узсельхозтехника»нинг область бирлашмасида бўлганимизда ремонт даврида эҳтиёт қисмлар билан таъминлашда узилишлар юз бераётганлигини айтишди. Бу эътирозда жон бор. «Узсельхозтехника» республика бирлашмасининг марказлашган базаси ва кўпгина заводлар, шу жумладан «Узбексельмаш» заводи фонд бўйича кўзда тутилган эҳтиёт қисмларни вақтида етказиб бермаётирлар. Бу масала билан тегишли ташкилотлар жиддий шуғулланишлари керак, токи, механизмлар зарур эҳтиёт қисмлар билан узлуксиз таъминланиб турилсин. Шундагина техникани бетўхтов, унумли ишлатиш мумкин.

Хоразм деҳқонларининг бу йилги марралари юксак: улар белгиловчи йилда она-Ватанга 410 минг тонна «оқ олтин» етказиб берадилар, барча турдаги деҳқончилик маҳсулотларини анча кўпайтиришга эришадилар. Юбилей йили режаларини рўёбга чиқаришга механизаторлар салмоқли ҳисса қўшишга даъват қилинганлар. Область механизаторлари Қозоғистон ССР, Белоруссия ССР ва РСФСРнинг Ростов области, шунингдек, республикамизнинг Андижон области механизаторлари ташаббусига қўшилдилар, янги юксак социалистик мажбуриятлар қабул қилдилар. Гап белгиланган режаларни, мусобақа шартларини тўла амалга оширишдадир.

Ваъдага вафо қилиш, техника ремонтини тез кун ичида юқори сифат билан ниҳоясига етказиш, кўкламги экишга ҳар тарафлама пухта ҳозирлик кўриш область механизаторларининг биринчи даражали вазифасидир. Ахир, фурсат кутиб турмайди, — ерга уруғ тушадиган кунлар эса яқин. Бонг уриш пайти келди!

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Раис — Мана, техникамиз кўкламга шай...
Вакил — Буларичи...

З. Мартинова чизган расм.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ ГАВАНА. Перу энергетика ва кон-руда саноати министри Хорке Фернандес Мальдонадо бошчилигидаги Перу ҳукумат делегациясининг Кубага қилган визити тугалланди. Перулик меҳмонлар Кубада бўлган чоғларида [illegible] мамлакатлар [illegible] ва [illegible] раҳбарлари [illegible].

◆ СОФИЯ. Бу ерда Болгария Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Болгария Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси Т. Живков билан Куба Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари, Куба Республикаси Революцион ҳукумати Бош министрининг биринчи ўринбосари, Революцион қуролли кучлар министри Р. Кастро ўртасида учрашув бўлиб ўтди. Ҳар икки мамлакатдаги ички аҳвол масалалари, халқаро вазиятнинг ҳамда халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг баъзи проблемалари муҳокама қилинди.

◆ БАҒДОД. Прогрессив миллий-ватанпарварлик фронти олий комитети ҳамда Ироқ Араб Социалистик Уйғониш партияси 8-конференцияси фавқулодда сессиясининг тавсиясига биноан революцион қўмондонлик кенгаши Ироқ Курдистони автономияси тўғрисида қонун қабул қилди. Бундан тўрт йил муқаддам эълон қилинган «март манифести» Ироқ халқининг ички ва ташқи душманлари бошлаган курдлар билан араблар ўртасидаги узоқ давом этган урушга хотима берди. Бу ҳужжат мамлакатнинг шимолий вилоятларидаги икки миллионли курд аҳолисининг ягона давлат доирасида автономия ҳуқуқига эга эканлигини эътироф этди.

(ТАСС).

АХБОРОТ

БИЗГА ЁЗАДИЛАР

БЕЗАКЛИ БУЮМЛАР

Халқ амалий санъати музейида сержило ва безакли буюмлар кўргазмаси ташкил этилди. Кўргазмада асосан рангли тошларга ишлов бериш устаси — ўзига хос заргар М. Трошин қўлидан чиққан турли хилдаги идиш-товоқлар, безакли буюмлар намойиш этиляпти. Нозик дид эгасининг меҳнати туфайли сайқал топган уй-рўзғор ашёлари томошабинларда катта қизиқиш уйғотмоқда. М. Трошин тошларга нақш бериш санъатининг қадимий анъаналарига амал қилиб шакл берган баъзи буюмлар саноат йўли билан ишлаб чиқарилмоқда. Халқ устасининг санъати тошкентликларда яхши таассурот қолдирмоқда.

ИТТИФОҚ ШАҲАРЛАРИДА

Журналист-рассом Игорь Циганов мамлакатимиздаги бир қанча шаҳарлар бўйлаб сафарда бўлиб, йўл хотиралари сифатида туркум расмлар яратди. Мўйқалам устасининг «Узбекистон», «Самарқанд», «Хива», «Бухоро» сингари расмлари мавзунинг танланиши, бўёқларнинг нозик таралиши билан мухлисларни ром этди. Рассом ўз асарларини «Иттифоқ шаҳарларида» деб атади. У республикамиз билан боғлиқ яна бир қанча расмларни ниҳоясига етказиб, сўнг асарларини тўплам сифатида Узбекистон ССР ва Узбекистон Компартиясининг 50 йиллик юбилейига совға қилмоқчи.

О. АПУХТИН.

ЁДГОРЛИК

Немис-фашист босқинчиларга қарши мардонавор жанг қилган тошкентлик бир группа йигитлар хотирасига бағишланган монумент ўрнатилди. Мангулик монументи пойтахт областининг Калинин районидаги «2-Назарбек» совхози марказида қад кўтарди. Ёдгорлик очилган куни совхоз аҳли мармар лавҳага зарҳал ҳарфлар билан битилган «Ҳалок бўлган қаҳрамонларга шон-шарафлар бўлсин!», «1941—1945 йиллар» сўзларини ўқишди. Хотира лавҳада Улуғ Ватан уруши иштирокчилари — совхознинг 108 ўғил-қизининг номи қайд қилинган. Жангчиларга ўрнатилган бу ёдгорлик мангулик тимсоли бўлиб қолади.

Д. АБДУРАҲМОНОВА.

ҲИММАТ

Юнусобод массиви йилдан-йилга чирой очмоқда. Бу ерда боғча, мактаб, маданий-маиший ва уй-жой бинолари қад кўтармоқда. Массивнинг «Шимолий-А —4» секторида «Главташкентстрой»нинг 27-бошқармасига қарашли М. Тагиров бошлиқ участка қурувчилари ғайрат кўрсатиб ишлаяптилар. Улар республикамизнинг ярим асрлик тўйи арафасида қарийб 10 та уй-жой биносини фойдаланишга топширишмоқчи.

Бинокорлар бугунги кунда 54 квартирали уй-жой биносида сўнгги пардозлаш ишларини туғаллашаётир. Янги уч уйда дастлабки монтаж ишлари бошлаб юборилган. Г. Қоратоев, А. Абдуллаев, бетончилар А. Солякин, А. Эргашев сингари бунёдкорлар ўрнак кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар.

П. КАРИМОВА.

ҒАЛВИР ЁНҒОҚ

Янги нав ёнғоқ меваси етиштиришда самарали ишлар олиб борилялти. Р. Р. Шредер номли боғдорчилик ва узумчилик илмий-тадқиқот институтининг олимларидан С. Калмиков ҳосилдор ёнғоқ навини яратишда изланишлар олиб бориб, ютуққа эришди. Унинг тажриба участкасида гуркираб ўсиб турган ёнғоқ дарахтларидан «Идеал», «Юбилей», «Бўстонлиқ» деб аталган ёнғоқ мевалари олинди.

Бу хилдаги мевалар жуда серёғ ва мазалилиги аниқланди. Пўстининг ниҳоятда юпқалиги билан ҳозиргача мавжуд ғалвир ёнғоқлардан фарқ қилади.

М. УСМОНОВ.

ФУТБОЛ „ПАХТАКОР“ БОКУДА

Бугун «Пахтакор» командаси Озарбайжон пойтахтида мамлакат кубоги — биллур совраи учун дастлабки расмий учрашув ўтказади. Пахтакорчилар 1/16 финал ўйинида Бокунинг «Нефтчи» командаси билан куч синашадилар. Жамоатчи мухбиримиз А. ИМОМХЎЖАЕВ бош тренер В. СОЛОВЬЕВга бир неча савол билан мурожаат қилди. Қуйида пахтакорчилар устози билан бўлган суҳбатни мухлислар эътиборига ҳавола қиламиз:

— Вячеслав Дмитриевич, пахтакорчиларнинг янги мавсумга тайёргарлиги ҳақида гапириб берсангиз!

— Пахтакорчилар билан учинчи мавсум ишлашим. Ҳар галгидек бу сафар ҳам ниятимиз хайрли. Машқларни анча эрта бошладик. Команда умумжисмоний тайёргарлик машғулотларини Тошкентда бошлаганлиги мухлисларга аён. Аммо қиш чўзилиб, об-ҳавонинг ноқулай келиши сабабли машқларни республикамизнинг жанубида — Термизда давом эттиришга тўғри келди.

Машғулотларга қанчалик кўп вақт ажратмайлик, барибир ўйинчиларнинг маҳорати ва қобилиятини учрашувларда кўпроқ билиш мумкин. Шу боисдан ҳам маҳаллий командалардан Термизнинг «Автомобилист», Душанбанинг «Помир» сингари коллективлари билан ўртоқлик учрашувлари ўтказдик. Ҳар йилдагидек мавсумга тайёргарлик Сочида давом этди. Қора денгиз бўйидаги бу кўркам шаҳарга мамлакатимизнинг энг кучли коллективлари машқ қилгани келдилар. Бундан фойдаланиб, бир неча учрашув ўтказдик. Жумладан, «Қайрат» ҳамда «Черноморец» командалари билан ўйинда пахтакорчилар ҳамжиҳатлик кўрсатиб, мухлисларни мамнун этишди. Бугун Бокуда «Нефтчи» командаси билан мамлакат кубоги учун дастлабки учрашувни ўтказамиз. 18 мартда эса ўз майдонимизда бокуликларни қабул қиламиз. Шундан кейинги машқлар Самарқандда бўлади.

— Ўтган йили марказий ҳимоячилар ўйини мухлисларни қаноатлантирмади. Н. Голиков, Ш. Яфаров, О. Ашуров, В. Штерн ҳамда В. Варюхин ўзларига юкланган вазифани яхши уддалай олмаганликлари сезилиб қолди. Сиз бу ҳақда нима дея оласиз!

— Умуман, бу борада кўпчиликнинг фикрига қўшилиш керак. Команда ҳимоясини қанчалик бақувват қилишга уринмайлик, ҳаракат ва тажрибалар зое кетди. Аммо ўтган йилги камчилик ўйлайманки, биз учун катта сабоқ бўлади. Бундай хатолар такрорланмаслиги учун коллективимизга тажрибали ҳимоячиларни таклиф қилдик. Жумладан, Ростов-Дон армиячиларидан Борис Серостанов билан Анатолий Могильный пахтакорчилар орасида «сингиб» кетишди. Ўйлаймизки, янги мавсумда командамизнинг ҳимоя чизиғи пишиқ-пухталиги билан ажралиб туради. Шунингдек, команда составига Владимир Шведков («Қайрат»), ҳужумчи Олмос Чокморов («Олға»), фарғоналик Виктор Эннс, «Янгиер» командасидан Александр Гоголкинларни таклиф этганмиз. Ёшларнинг Тошкентда ўтказилган IV халқаро турнирида ҳам бир қанча чаққон ва эпчил ўйинчиларни кўз остига олиб қўйдик.

— «Пахтакор»нинг кўпчиликни ранжитадиган хусусиятларидан бири — ўзгалар майдонида яхши ўйин кўрсатолмаслиги. Команда бу йил қандай ўйнаркин!

— Шуни унутмаслик керакки, «Пахтакор» мамлакатимизнинг ёшарган коллективларидан. Футболчиларимиздан С. Покатилов, Ю. Басов ва В. Федоровларнинг «Смена» журнали лауреатлари бўлишгани фикримизнинг далили. Коллектив аъзолари ёш бўлгач, маънавий-иродавий тайёргарликка янада кўпроқ эътибор бериш керак шекилли. Пахтакорчилар ўз дарвозаларидан бир-икки тўп ўтказиб юбориш билан саросимага тушадилар. Олдиндан белгиланган тактик-техник ўйин кўрсатиш ўрнига, меҳмонлар «ташаббуси»га қўшилиб қолишади. Шу кундаги асосий вазифамиз бундай «касаллик»ка барҳам беришдан иборат бўлиб турибди.

— Маълумки, бу йил ўйиндан сўнг 11 метрли жарима тўплари тепилишига ўзгартишлар киритилди. Сиз бу ҳақда қандай фикрдасиз!

— Ўн бир метрли жарима тўпи тепиш бўйича аввалги қоидага ҳам, ҳозиргисига ҳам тамоман қаршиман. Ўйин тақдири асосий 90 минут давомида ҳал қилиниши керак. Команда ўз кучини шу вақт ичида намойиш этсин. Учрашувдан сўнгги ўн бир метрлилар эса, томошабин ва тренерлар, ўйинчи ва судьялар учун асаб бузишдан бошқа нарса эмас. Яна шуни айтмоқчиманки, команда аъзолари ўртасида тартиб ва интизомга алоҳида эътибор бераверамиз. Ўйинчиларга нисбатан қаттиққўллик қилмасак бўлмайди. Бу борадаги дастлабки ишимиз А. Лисаковский сингари баъзи ўйинчиларнинг баҳридан ўтиш бўлди. Тўлаган Исоқов ҳам бу йил шартли равишда команда составида қолдирилди. Серқуёш ўлкада футболни жуда ёқтирадилар. Мухлислар сафи ҳам йилдан-йилга кенгайиб боряпти. Шундай экан, бизнинг вазифамиз — уларни мамнун этиб, ўйинларни ҳужумкорлик руҳида ўтказиш. Олдимизга қўйган асосий мақсадимиз бу йилги чемпионатда ҳеч бўлмаганда кучли ўнликдан ўрин олишдир.

БИЛИБ ҚЎЙГАН ЯХШИ

КЕЧА-КУНДУЗ БАРАВАР

Кўкламнинг биринчи ойи — март шуниси билан ажойибки, бутун ер шарида 22 мартда баҳорги кеча-кундуз бараварлиги бўлади. Бошқача қилиб айтганда, бутун ер юзида кундуз кечага тенг бўлади.

БИР ОДАМГА БИР ТОННА СУВ

Узбекистон шароитида бир одам ўрта ҳисобда йилига бир тоннагача сув ичади. Бир кишини йил бўйи керакли озуқа билан таъминлаш учун ўртача 600 тонна сув сарфланади.

Бир килограмм дон, мева, сабзавот ва бошқа ўсимлик маҳсулоти етиштириш учун икки тонна сув талаб қилинади. Бир килограмм пахта етиштиришга 4 тоннагача сув сарф бўлади.

ЧАНГ «ФАБРИКА»СИ

Йўллар чиндан ҳам чанг «фабрика»сидир. Транспорт ҳаракати тезлашган, кенглиги 10 метр, узунлиги эса 100 километр автомагистрал бир йилда 1000 тоннадан ортиқроқ чанг «ишлаб чиқаради».

ЭНГ ХУШБЎЙ ГУЛ

Ер юзидаги энг хушбўй гул — кактус гулидир. Унинг ҳиди бир километр масофагача таралади. Шу сабабдан кактусни гуллар маликаси ҳам деб аташади.

Редактор ўринбосари
Х. ЁДГОРОВ.

Тошкент область Калинин районидаги Собир Раҳимов номли колхозда сут дарёсини тошираётган илғор чорвадорлар кўп. Тошой Қорабоева ана шулардан бири. У ўз боқимидаги 18 бош сигирнинг ҳар биридан 2600 килограммдан сут соғиб олиш иштиёқида меҳнат қилаётир. Суратда: Тошой Қорабоева.

А. Тўраев фотоси.

ЁЛҒОННИНГ УМРИ ҚИСҚА

«ОЗОДЛИК» РАДИОСТАНЦИЯСИНИНГ НАВБАТДАГИ УЙДИРМАСИГА ЖАВОБ

Мозорлар билан қопланган тепаликларни ортда қолдириб, судралиб бораётган қирқ биринчи йил эшелони жуда яхши эсимда. Бомбардимонлар, совуқ, очлик ва бизга ёпирилган касалликлар орасидан бизни шарқ томон олиб кетаётган бу эшелонни унутиб бўлармиди. У бизларни нотаниш бир шаҳарга олиб келди. Бу ерда сиреналар чинқирмас, замбараклар гумбирламас, кечалари кишилар чироқларини ўчирмасдилар. Бозорларида эса гўдак қалбимни ҳайратга солган ажойиб анорлар сотиларди.

Худди ана шу пайтда Белоруссияда босқинчилар хўжайинлик қилишарди. Оқ халатларга ўралиб олган бу ваҳшийлар менинг тенгдошларим лабларига шарбат суркашарди. Шарбат деб берилаётган бу заҳардан болалар қийналиб ўлишарди.

Бу пайтда Борисов шаҳрининг гитлерчи бургомистри Станкевич мусаллас ва одам қонидан маст бўлиб, оёғида зўрға турган полицейларга маъруза ўқиб, уларни ўт ва қилич ёрдамида «янги тартиб» ўрнатишга чақирарди.

Бу пайтда аёллар, болалар ва чолларни «ўлим камераларига» тиқишарди. Дудин-Градобоев, ака-ука Кабановлар (ҳозир улар Калиновский ва Колюжний фамилияси билан яшамоқдалар), Нигматуллин, Иозеф ўғли ҳам ўшанинг ўзи, Павловский-Пиллаев, Минчуков ва шу сингари гестапо каллакесарлари эса «Озодлик» радиостанцияси қаноти остидан иссиққина жой топиб, уйдирмалар эвазига кун кўрардилар. «Озодлик» радиостанциясига кадрларни К. Кромиади топиб берарди. Уруш йилларида гитлерчилар ўлим лагерининг коменданти бўлган бу жаллод минглаб совет кишиларининг ёстиғини қуритган эди. Унинг «кадрлар» тўғрисида бунчалик ғамхўрлик кўрсатиши бежиз эмас эди, албатта...

Эшелон жангоҳдан аланга билан чиққан ўша кундан буён анча йиллар ўтди. Бундан ўттиз уч йил муқаддам ўша эшелон бизни Самарқандга олиб келди. Мен шу шаҳарда мактабни, университетни тугатдим, газетага ўзимнинг биринчи мақоламни шу шаҳарда ёздим. Мана, яна Самарқандга кетяпман. Ғалати бир топшириқ билан йўлга чиқдим. Мен бу сафар «Озодлик» радиостанцияси тарқатган бир уйдирма муносабати билан интервью олгани кетяпман. Эсэсчилар ханжарларини замонавий магнитофонларга ва бежирим авторучкаларга алмаштирган ва юқорида номлари қайд этилган радиостанция «ходимлари»нинг бу уйдирмаси нечоғли бемаъни эканлигини исботлаш керак эди. Замоннинг зайлини қаранг-а! Бир вақтлар яҳудийларни оммавий қирғин қилишни уюштирган ва шу жиноятни бевосита бажарган кишилар бугун уларни «ҳимоя» қилиб чиқмоқдалар.

Яқинда «Озодлик» радиостанцияси Тель-Авивда чиқадиган газетага асосланиб, катта бир «шов-шув» кўтармоқчи бўлди. Радиостанциянинг хабар беришича, «Самарқандда 38 ёшли инглиз тили ўқитувчиси, Бухоро яҳудийси Тамара Оқилова номаълум кимсалар томонидан ўлдирилди. Ўлдирилган аёл жасадида қолдирилган хатда таъкидланишича, барча сионистларни шундай қисмат кутади. Оқилова, — дейилади радиостанция хабарининг давомида, бир неча бор милиция органларига чақирилган. Бу ерда унга дўқ қилиб, Исроилга жўнаш учун ҳужжат тўплашни бас қилинг, дейишган».

Ўқитувчи Оқилова инглиз тилидан дарс бераётган 11-мактабга 6 март куни эрталаб соат 10 да келдим. Дастлаб дарс жадвалини кўздан кечирдим. Тамара Романовнанинг дарс бошлашига ҳали бир соатча вақт бор. Директор хонасига кирдим. Мардонқул Узоқовичдан Тамара Романовнанинг ўз фанининг билимдони, фаол жамоатчи эканини, болаларни жуда севишини билиб олдим.

Қарийб ярим аср халқ маорифида ишлаган педагог, республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи ўз ҳамкасбларини жуда яхши билади. Бу хабардан у тутоқиб кетди:

— Бундай гапдан ким эсанкирамайди дейсиз. Илтимос, савол беришда жуда эҳтиёт бўлинг. Кимдир, қаердадир уни ўлдириб, ҳатто аза очганини тўсатдан эшитган одам ўзини қандай тутишини ким билади, дейсиз.

Деразадан Тамара Романовнани кўриб қолдим. Ёш аёл шўх болалар қуршовида кулиб келарди. Ўқитувчилар хонаси олдида у жингалак соч бир ўқувчининг бошини силадида, эшикни очди.

Мардонқул Узоқович мени унга таништирди. Унга келишдан мақсадимни иложи борича эҳтиёткорлик билан маълум қилдим. Тилим учида айланиб турган саволнинг ўнғайсизлигини сезиб турибман, сўрашга ботина олмаяпман. Тамара Романовнанинг ўзи жонимга оро кирди:

— Мана, кўриб турибсиз, соғ-саломатман. Барча яхши кишиларга ҳам шуни тилайман. Марҳамат, саволингизни дадил бераверинг.

Суҳбатимиз ўз-ўзидан қовушиб кетди.

— Тамара Романовна, қандай фикрдасиз, бу «хабар» кимга қўл келади?

— Кимга бўларди? Мамлакатимизни кўролмайдиган кишиларга-да! Бизнинг ҳар биримиз учун муқаддас бўлган совет халқларининг дўстлигини кўролмайдиганларнинг иши бу. Бунинг ажабланадиган жойи йўқ. Лекин мен бошқа нарса ҳақида гапирмоқчийдим. Мана қаршингизда мактабимиз директори, кекса педагог, устозим турибди. Отам вафот этгач, у менга оталик қилди, маслаҳатгўйим бўлди. Мактабимизда қанчадан-қанча ажойиб кишилар ишлаяпти! Шу мактабда ишлаётганим шунча йиллардан бери ҳеч кимдан бирор ёмон гап эшитганим йўқ. Биз ҳаммамиз ягона мақсад йўлида — болаларга яхши билим бериш, уларни ҳаётга тайёрлаш, энг муҳими уларни ўз Ватанларига содиқ кишилар қилиб тарбиялаш йўлида хизмат қиляпмиз.

— «Озодлик» ўқиб эшиттирган «хат»да айтилишича, сиз СССРдан чиқиб кетиш учун ҳужжат тайёрлаганмишсиз, сизга дўқ қилишганмиш, қўрқитишганмиш?

— Қандай бемаънилик, пасткашлик! Яна қандай атасам экан. Биринчидан менга ҳеч ким, ҳеч қачон, ҳеч қандай пўписа қилгани йўқ. Иккинчидан, Исроилга боришни хаёлимга ҳам келтирганим йўқ, табиийки, ҳеч қанақа ҳужжат тайёрлаган эмасман. У ерда менга нима бор? Қариндошларим, дўстларим, яқинларимнинг ҳаммаси Самарқандда. Мен етти йилликни, мактабгача педагогика билим юртини, университетни шу ерда битирдим. Ҳар учала билим юртини ҳам «аъло»га битирганман. Мени тўғри тушунинг, буни мақтанчоқлик учун айтаётганим йўқ. Мен шу ерда педагог бўлдим. Севган касбимни қиляпман, болаларга жуда ўрганганман, Исроилда нима қиламан? У ерда ҳеч нарсамни қолдирганим ҳам, йўқотганим ҳам йўқ! Буни жуда ифлос ва пасткаш кишилар тўқиб чиқаришган бўлса керак.

Ёлғоннинг умри қисқа, деганлари шуда! «Озодлик» радиостанциясининг навбатдаги уйдирмаси пуфакдай ёрилиб кетди. Хайрлаша туриб, Тамара Романовна мендан сўради:

— Мана, сиз журналистсиз, марҳамат қилиб айтингчи, мени кўмиб қўйиб, азамни тутган игвогарларга қандай чора кўрилади?

Мен бу саволга нима ҳам деб жавоб берардим. Тамара Романовнага «Озодлик» радиостанциясида кимлар ишлаётганини, у ерга «кадр»лар қай йўсинда танланаётганини гапириб бердим, холос.

А. ТАНХЕЛЬСОН.
(«Правда Востока», 13 март).

ПОЙТАХТ ТЕАТРЛАРИДА

ЮЗИНЧИ МАРТА

Аброр Ҳидоятов Отеллони, Олим Хўжаев Гамлетни буюк бир маҳорат билан ижро этдилар. Натижада Отелло Аброр Ҳидоятовнинг, Гамлет Олим Хўжаевнинг шоҳ роли деб тан олинди.

Софоклнинг машҳур «Шоҳ Эдип» асари саҳналаштирилгач, Эдип Шукур Бурҳонов учун, Иокасто Сора Эшонтўраева учун худди шундай роллар бўлиб қолди. Ҳамза номидаги Ленин орденли Узбек Давлат академик драма театрида «Шоҳ Эдип» асари яқинда юзинчи марта намойиш қилинди. Санъат мухлислари СССР халқ артистлари Шукур Бурҳонов ва Сора Эшонтўраева қиёфасида яна бир бор бетакрор ижрони кўрдилар.

«ЯЛАНҒОЧ ҚИРОЛ»

Максим Горький номидаги Тошкент Давлат академик рус драма театрининг ижодий коллективи яна бир янги асар саҳналаштириб, ўз мухлисларини хурсанд этди. Бу асар Е. Шварц қаламига мансуб бўлиб, совет драматургиясининг классик намуналаридан ҳисобланади.

Асар машҳур Андерсеннинг фалсафий эртаклари асосида яратилган. Шуниси диққатга сазоворки, спектаклни асосан ёшлар ижод этган.

Ёш режиссер Владимир Шапиро мураккаб воқеалардан иборат мазкур спектаклни саҳналаштиришга журъат этиб, ролларни ўз тенгдошларига ишониб топшириб хато қилмади. Аксинча, режиссураси ва музикаси, саҳна безаклари ва актерлик ижроси мукаммал чиққан спектакль яратиб, катта муваффақиятга эришди.

Асосий ролларни ижро этган В. Теппер, А. Дубровин, И. Захарченко, В. Дутов, Г. Машеева, В. Цветков каби талантли ёшлар асарнинг асл моҳиятини, унда илгари сурилган ғояни аниқ англаб ўйнашлари натижасида жозибали образлар яратганлар. Ёш рассом А. Нуриев комедия мазмунини очиб беришда, қаҳрамонлар характерларининг тобланишларини кўрсатишда муҳим аҳамият касб этган саҳна безаклари ва декорациялар ишлаган.

«ПРЖЕВАЛЬСКИЙ ОТИ»

Тошкент рус ёш томошабинлар театри таниқли совет драматурги Михаил Шатровнинг шу номдаги асарини саҳналаштирди.

Пьеса асосида давримизнинг энг актуал масалаларидан бири — ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш ғояси ётади.

Асосий ролларни иқтидорли ёшлардан А. Александров, К. Лукашев, Л. Аникина, Г. Бессоновлар ижро этмоқдалар.

РЕКЛАМА ва ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00 — МОСКВА. 18.05 — ТОШКЕНТ. 18.15 — Адабий топишмоқлар. 18.45 — Партком ва социалистик мусобақа. 19.15 — «Ахборот». 19.30 — Миллионлар ленинча университети (Москва). 20.00 — Шеърият мухлисларига. 20.10 — «Ахборот». 20.30 — МОСКВА. 20.55 — ТОШКЕНТ. 21.05 — **Мирзо Улуғбек** (спектакль). 22.00 — «Вақт». 22.30 Спектаклнинг давоми. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 18.05 — МОСКВА. 19.05 — Янгиликлар. 19.15 — Болалар учун кўрсатув. 19.30 — Спорт кўрсатуви (Тошкент). 20.00 — Концерт. 20.30 — Ҳужжатли фильм. 20.55 — Телеспектакль. 22.00 — Ҳужжатли фильмлар. 22.30 — Ёшлар программаси. 23.30 — Спорт кўрсатуви. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — **Колумб изидан** (телефильмнинг 3-серияси). 19.45 — Фильм-концерт. 20.15 — Ҳаракат хавфсизлиги учун. 20.45 — **Бир йили бир умр** (бадиий фильмнинг 2-серияси).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 14/III да **Концерт** (билетлар сотилган), 15/III да **Севги тумори**, 16/III да **Кармен** (билетлар сотилган).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 14/III да **Комиссия** (премьера), 15/III да **Уғирланган умр**, 16/III да **Парвона**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 14/III да **Фарғона тонг отгунча**, 15/III да **Замонали ва Омонали**, 16/III да **Ҳижрон**.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Қозоқ Давлат цирки артистларининг гастроллари** (19.30).

КИНО

Мен севган ва унутмаган кишилар — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Крепостной актриса — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Привалов миллионлари — «СПУТНИК» (16.00, 17.00, 20.00).

Шаҳзода Баяя — С. РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун)

Нодирабегим — САНЪАТ САРОЙИ, «МОСКВА», «КЎКЧА», Ғ. ҒУЛОМ номли (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 19.00, 21.00).

ТОШКЕНТ РАНГЛИ ФОТОСТУДИЯСИ

АҲОЛИДАН, МУАССАСАЛАР, ТАШКИЛОТЛАР ВА КОРХОНАЛАРДАН, ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ВА ЛОЙИҲА ИНСТИТУТЛАРИДАН, ОЛИЙ ВА ЎРТА ЎҚУВ ЮРТЛАРИДАН, БОЛАЛАР БОҒЧАЛАРИ, КОЛХОЗЛАР, СОВХОЗЛАР ВА БОШҚА ТАШКИЛОТЛАРДАН ТУРЛИ ҲАЖМДАГИ **РАНГЛИ ВА ОҚ-ҚОРА ФОТОСУРАТЛАРНИ, ШУНИНГДЕК РЕПРОДУКЦИЯЛАР, РАНГЛИ МАКРО ВА МИКРО-ФОТОСУРАТЛАРНИ ТАЙЁРЛАБ БЕРИШГА БУЮРТМАЛАР**

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Буюртмачининг хоҳишига кўра, оқ-қора фотографиялар планшет, виньетка, альбом шаклида тайёрлаб берилиши мумкин, рангли фотографиялар фақат альбом шаклида тайёрлаб берилади.

«Тошкент» фотостудиясида Сиз буюртмачининг оригиналидан «Палех» типидаги фотопортрет заказ қилишингиз, хонада замонавий интерьер яратадиган фотосувенирлар буюртиришингиз мумкин.

Фотонусхаларни тайёрлаб бериш муддати — 15 кун, оқ-қора фотографияларни бажариш муддати уларнинг катталиги, қўлланиши ва бадиий ижросига қараб — «Фотореклама» комбинати бўйича ўрнатилган муддатларда.

Буюртмалар учун нақд пул ёки пул ўтказиш йўли билан ҳақ олинади.

«ТОШКЕНТ» РАНГЛИ ФОТОСТУДИЯСИ ДАМ ОЛИШ КУНЛАРИСИЗ СОАТ 8.00 ДАН 20.00 ГАЧА ИШЛАЙДИ.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Луначарский шоссеси, 105 «А»-уй (1, 74- автобусларнинг «Саёҳат» меҳмонхонаси бекати, 4, 41, 69- автобуслар, 17- троллейбус, 13, 22-трамвайларнинг «Светлана» магазини бекати.

«ТОШКЕНТ» ФОТОСТУДИЯСИ ХИЗМАТИДАН ФОЙДАЛАНИНГИЗ!

ФОТОСТУДИЯМИЗГА МАРҲАМАТ ҚИЛИНГ!

ФАН ва ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

ҚОҒОЗНИ... ТИКЛАШ

Тошкент қоғоз комбинатида китоб-газета макулатурасини босмахона бўёғидан тозалаш проблемаси муваффақиятли ҳал этилди. Украина қоғоз илмий-тадқиқот институтининг тавсиясига биноан бу соҳада биринчи марта шундай тажриба ўтказилди. Маълум бўлишича кончилик саралаш ишида қўлланилувчи технология билан қоғоздаги бўёқни ажратиб олиш мумкин экан. Рудани саралашда ишлатилувчи флотация принципи эндиликда қоғоз саноатида ҳам яхши хизмат қилади. Майдаланган макулатура аталаси аэролифт установкасида ишловдан ўтказилиб, кимёвий реагент ва ҳаво оқими таъсирига туширилади. Шу пайтда босмахона бўёғи қоғоздан «ажраб» сув юзига сузиб чиқади ва осонгина йиғиб олинади.

Эндиликда қоғоз индустриясида янги истиқболлар очилади. Ҳозирга қадар макулатурадан асосан паст сортли қоғоз тайёрланиб келган бўлса бундан буён ундан озиқ-овқат ўраладиган қоғоздан тортиб ёзув қоғози ва дафтар қоғозигача анча юқори сортли қоғозлар тайёрлаш мумкин бўлади. Бу нарса анча қимматли хом ашё целлюлозани тежашга имкон беради.

Комбинат макулатурани тиклайдиган ва қоғоз массасини оқорлайдиган мамлакатда биринчи технологик линия яратмоқчи. Шу линия маҳсулоти олий сорт қоғоз таркибига қўшимча модда сифатида ишлатилади.

Келгуси линия лойиҳаланаётган «Сибгипробум» институтининг маълумотларига кўра тикланган қоғоз 1 тоннасининг нархи 143 сўм бўлади — оқланган шунча миқдор целлюлозаникидан қарийб икки баравар арзонга тушади. Ёзув қоғозининг таркибига қайта ишланган 10 процентли макулатура ва расм қоғозининг таркибига 5 процент макулатура қўшилганида йиллик иқтисодий тежам 121,8 минг сўмни ташкил этади.

(УзТАГ).

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 * ТЕЛЕФОНЛАР Эълонлар — 338142, коммутатор — 330249 дан 330258 гача

Р. 01306. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. № 61.